Sport. Manage. Stud, 2026, 18(95): 94-121. https://doi.org/10.22089/smrj.2025.18023.4157.

Sport Management Studies

Journal hompage: https://smrj.ssrc.ac.ir

Presenting a Model of Inhibiting Factors Affecting Racist Behaviors in Sports

Hamed Karimpour Razkenari[1], Masoumeh Kalateh Seifari[2*], Hamidreza Mirsafian[3]

1. Department of Sports Management, Faculty of Sports Sciences, University of Mazandaran, Babolsar, Iran.
2. Department of Sport Management, Faculty of Physical Education and Sport Sciences, University of Mazandaran, Babolsar, Iran (Corresponding Author)
3. Department of Sports Management, Faculty of Sports Sciences, University of Isfahan, Isfahan, Iran.

Received: 19/05/2025, Accepted: 11/10/2025, Published: 21/03/2026

* Corresponding Author: Masoumeh kalateh Seifari E-mail: mkalateh@umz.ac.ir

How to Cite: Karimpour Razkenari, H., Kalateh seifari, M. and Mirsafian, H. (2026). Presenting a Model of Inhibiting Factors Affecting Racist Behaviors in Sports Using Grounded Theory Strategy. *Sport Management Studies*, 18(95), 94-121. https://doi.org/10.22089/smrj.2025.18023.4157.

Extended Abstract

Background and Purpose

Racism in sports remains a pervasive global issue, fundamentally undermining the core values of equality, fairness, and social cohesion that sports purport to embody. Despite increased awareness and anti-racism campaigns worldwide, structural, economic, and socio-cultural factors continue to perpetuate discriminatory practices in sporting environments at multiple levels. This study aims to identify and model the inhibiting factors affecting racist behaviors in sports using a grounded theory approach. By exploring the multifaceted dimensions of racism—including economic disparities, political policies, cultural stereotypes, and organizational dynamics—the research seeks to provide a comprehensive framework for understanding and combating racism in sports. The study emphasizes how racial inequalities are institutionalized and reproduced within sports systems, often reflecting broader societal inequities. The purpose is to offer actionable insights for policymakers, sports managers, educators, and other stakeholders to foster inclusive, equitable, and anti-racist sports environments that transcend symbolic gestures and create meaningful change.

Copyright: © 2023 by the authors. Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

Methods

This research is applied-developmental in purpose and qualitative-exploratory in nature, conducted using the systematic approach of Strauss and Corbin's (1990) grounded theory. The study population included experts in sports management, sports sociology, and sports psychology with relevant research backgrounds, as well as coaches and referees with documented experience of racial discrimination in sports. A mixed two-stage sampling method was employed. First, purposive sampling identified 15 prominent experts based on strict criteria: a minimum of five years of specialized experience, publications in the field, and documented practical experience with racial discrimination cases. Subsequently, snowball sampling was used to identify additional qualified participants, culminating in a final sample of 15 individuals: 8 (53%) sports management professors, 5 (33%) sociology and social issues specialists, and 2 (13%) motor behavior and sports psychology professors. Theoretical saturation was achieved after the fifteenth in-depth, semi-structured interview. Data collection was guided by open-ended questions such as: "Based on your expertise and experience, what are the most critical factors that can inhibit the occurrence of racist behaviors in sports environments?" and "What processes or strategies can be effective in controlling and reducing this phenomenon?" Follow-up questions were dynamically tailored to the participants' responses. Data analysis was performed in three stages using MAXQDA 2020 software: open coding identified 142 primary concepts; axial coding organized these into 21 core categories; and selective coding integrated them into the six components of the paradigmatic model. To ensure validity, triangulation through multiple data sources, prolonged engagement with the data, and member checking were employed. Reliability was confirmed via intercoder agreement, with a calculated reliability of 83%, well above the acceptable standard of 60%.

Findings

The analysis resulted in a robust paradigmatic model that comprehensively explains the phenomenon of racism in sports environments. This phenomenon is driven by two primary causal conditions. The first involves Power Structures, Politics, and Institutional Accountability, which encompasses discriminatory government policies in sports, inadequate legal frameworks for manager qualification, weak accountability mechanisms, and organizational cultures resistant to change, often leading to the marginalization of complaints from minority athletes. The second causal category is the Economy, Capital, and Inequality of Opportunity, manifesting as unequal sports investment, the concentration of capital in specific regions, sponsorship bias favoring athletes of a particular race, lower pay for minority athletes despite similar performance, and the dependency of athletic advancement on family financial capability. Together, these conditions give rise to the core phenomenon: "Racist Behaviors in Sports Environments." This core issue is facilitated by specific contextual conditions that form its background. Key among these are Historical-Cultural Factors and Norm-Setting, which include deeply rooted cultural and behavioral stereotypes, the transfer of racism from the broader society into sports, extreme national identity and supremacy, and the resulting social fragmentation and isolation of victimized athletes. Furthermore, Media and Representation plays a critical contextual role, where both traditional and social media can promote racism by focusing on racial attributes over athletic performance, thereby creating a sense of "social grading" within the sports environment. The situation is further shaped by intervening conditions—actors who can either mitigate or exacerbate the problem. These Key Actors: Coaches, Managers, Fans, and Events are pivotal; the attitudes and behaviors of coaches and managers, including their leadership and ethical modeling, the negative

impact of fans and stadium culture, and the influence of international competitions and cross-cultural events all play a critical role. In response to this complex reality, the model proposes two main strategic categories for action. The first is Education, Capacity Building, and Cultural Change, which entails implementing anti-racism training for coaches, referees, and managers; developing comprehensive educational programs; promoting values of equality and respect for diversity; and fostering critical media literacy among fans. The second strategic approach involves Support Mechanisms, Restorative Justice, and Limitations. This focuses on creating supportive policies and structures for diversity, providing equal professional development opportunities, establishing independent centers for athlete support, and addressing the impact of international sanctions and structural limitations on minority athletes. The successful implementation of these strategies is designed to lead to positive Consequences, primarily in the realm of Mental Health and an Inclusive Environment. The ultimate outcomes include reduced anxiety, depression, and social isolation among athletes, increased motivation, and the foundational development of inclusive infrastructure and equitable access to sports resources and managerial opportunities for all.

Conclusion

This study aims to illuminate the complex dimensions of racist behaviors in sports and proposes practical, multi-level strategies to combat them. Utilizing a grounded theory approach within a systematic paradigmatic framework, the research deeply explores the inhibiting factors of racist behavior in sports environments. Through semi-structured interviews with 15 experts on sports racism, 142 core concepts and 21 main categories were identified, culminating in six key components forming a dynamic theoretical model. The findings highlight that racism in sports is deeply rooted in historical, cultural, economic, and political structures rather than being an isolated phenomenon. Structural factors such as discriminatory policies, inadequate legal frameworks, and resistant organizational cultures perpetuate inequality. Economic disparities, including unequal investment and opportunity allocation, further exacerbate this issue. Additionally, cultural and media influences reinforce stereotypes and normalized racism, though media strategies can also foster anti-discrimination awareness.key actors including coaches, managers, fans, and events play dual roles in either sustaining or mitigating racism. Effective interventions require a combination of educational programs, capacity-building initiatives, and structural reforms, including transparent policies and enforcement mechanisms. The research underscores the importance of a comprehensive national strategy, independent oversight, targeted training, and inclusive organizational units to foster equity. Addressing racism in sports improves athletes' mental health, enhances participation, and elevates overall performance. This study contributes a robust, multi-dimensional model aligned with global findings and offers actionable solutions for policymakers, sports organizations, and stakeholders committed to fostering inclusive and equitable sports environments.

Keywords: racism, sports, discrimination, violence, justice

ArticleMessage

Racism in sports is a complex systemic issue rooted in structural inequalities, not just individual prejudice. Effective solutions require coordinated efforts across economic, political, cultural, and educational areas. Sports organizations must adopt inclusive policies; governments should enforce anti-discrimination laws and equitable funding; educators and media need to challenge stereotypes and promote diversity. Sustainable change depends on addressing institutional barriers and

individual mindsets. Leveraging its global influence, sports can drive social justice, creating environments where diversity is celebrated and everyone participates without fear of discrimination. This research offers a roadmap for true inclusivity in sports.

Ethical Considerations

This research complied with ethical standards, securing participant consent and safeguarding confidentiality. Participant feedback was integrated into the research process, and efforts were made to eliminate bias during data collection and analysis.

Authors' Contributions

All authors equally participated in the design, implementation, and manuscript preparation phasesof this study.

Conflict of Interest

The authors declare no conflicts of interest pertaining to this publication.

Acknowledgments

The authors extend sincere gratitude to all contributors, especially the sports science specialists, sports sociologists, coaches, and sports referees, for generously sharing their time and insights.

مطالعات مدیریت ورزشی، فروردین و اردیبهشت ۱۴۰۵، دوره ۱۸، شماره ۹۵، صص. ۱۲۱-۹۴.
https://doi.org/10.22089/smrj.2025.18023.4157.

Sport Management Studies
Journal hompage: https://smrj.ssrc.ac.ir

ارائه مدل عوامل بازدارنده مؤثر بر رفتارهای نژادپرستانه در ورزش

حامد کریم پور رزکناری[۱]، معصومه کلاته سیفری*[۲]، حمیدرضا میرصفیان[۳]

۱. گروه مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران

۲. گروه مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه مازندران، بابلسر، ایران. (نویسنده مسئول)*

۳. گروه مدیریت ورزشی، دانشکده علوم ورزشی، دانشگاه اصفهان، اصفهان، ایران

تاریخ دریافت: ۱۴۰۴/۰۲/۲۹ ، تاریخ پذیرش: ۱۴۰۴/۰۷/۱۹ ، تاریخ انتشار: ۱۴۰۵/۰۱/۰۱

*نویسنده مسئول: ، معصومه کلاته سیفری E-mail: (mkalateh@umz.ac.ir)

How to Cite: Karimpour Razkenari, H., Kalateh seifari, M. and Mirsafian, H. (2026). Presenting a Model of Inhibiting Factors Affecting Racist Behaviors in Sports Using Grounded Theory Strategy. *Sport Management Studies*, 18(95), 94-121. https://doi.org/10.22089/smrj.2025.18023.4157.

چکیده

هدف: پژوهش حاضر با هدف تبیین و ارائه مدلی از عوامل بازدارنده مؤثر بر رفتارهای نژادپرستانه در ورزش انجام شد، چرا که ورزش به عنوان بستری برای تعاملات اجتماعی می‌تواند نقش مهمی در تقویت یا تضعیف نابرابری‌های نژادی ایفا کند. روش: این پژوهش کیفی با استفاده از روش نظریه‌سازی داده‌بنیاد و رویکرد سیستماتیک اشتراوس و کوربین انجام شد. داده‌ها از طریق مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته با ۱۵ نفر از صاحب‌نظران و متخصصان حوزه مدیریت ورزشی، جامعه‌شناسی و روان‌شناسی ورزشی، مربیان و داوران ورزشی گردآوری شد. نمونه‌گیری ابتدا به روش هدفمند (با انتخاب صاحب‌نظران شناخته‌شده) و سپس به روش گلوله‌برفی (با معرفی شرکت کنندگان جدید از سوی افراد اولیه) انجام گرفت. و داده‌ها طی سه مرحله کدگذاری باز، محوری و گزینشی تحلیل شدند. روایی پژوهش از طریق درگیری مستمر با داده‌ها، بازبینی توسط مشارکت‌کنندگان و مقایسه‌های مداوم تضمین شد. برای اطمینان از پایایی، از ضریب توافق بین کدگذاران (۰،۸۳) استفاده شد. یافته‌ها نشان داد که نژادپرستی در ورزش تحت تأثیر دو دسته شرایط علّی است: ساختار قدرت و سیاست‌های تبعیض‌آمیز نهادی، و نابرابری اقتصادی و سرمایه‌گذاری ورزشی. پدیده اصلی رفتارهای نژادپرستانه در محیط‌های ورزشی است که زمینه‌های تاریخی-فرهنگی، هنجارسازی، رسانه‌ها و بازنمایی سنتی بر آن تأثیرگذارند. بازیگران کلیدی مانند مربیان، مدیران و هواداران نقش مداخله‌گر دارند. راهبردهای مقابله شامل آموزش، ظرفیت‌سازی، تغییر فرهنگی و سازوکارهای حمایتی و عدالت ترمیمی است که به سلامت روانی و ایجاد محیط ورزشی فراگیر کمک می‌کند و تعارضات نژادی را کاهش می‌دهد. نتایج نشان داد که مقابله با نژادپرستی در ورزش نیازمند رویکردی جامع شامل اصلاح ساختارهای اقتصادی، سیاسی و فرهنگی است. تدوین قوانین ضدتبعیض، آموزش‌های آگاهی‌بخش و تقویت ارزش‌های اخلاقی می‌تواند

Copyright: © 2023 by the authors. Submitted for possible open access publication under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution (CC BY) license (https://creativecommons.org/licenses/by/4.0/).

به ایجاد محیطی عادلانه و فراگیر در ورزش منجر شود. این پژوهش مدلی پارادایمی ارائه کرد که می‌تواند به عنوان چارچوبی برای سیاست‌گذاری و برنامه‌ریزی در جهت کاهش نژادپرستی در ورزش مورد استفاده قرار گیرد.

واژه های کلیدی: نژادپرستی، ورزش، تبعیض، خشونت، عدالت

مقدمه

ورزش به‌عنوان پدیده‌ای جهانی، همواره بازتابی از ساختارهای اجتماعی، سیاسی و فرهنگی جوامع بوده است. این حوزه از زندگی انسانی، نه تنها یک عرصه برای رقابت و سرگرمی، بلکه بستری است برای نمایش ارزش‌ها، هویت‌ها و مناسبات قدرت اجتماعی. در دهه‌های اخیر، ورزش به عنوان یکی از تأثیرگذارترین عرصه‌های اجتماعی، به بستری برای بازتاب و حتی بازتولید نابرابری‌های نژادی تبدیل شده است. در حالی که از ورزش اغلب به عنوان نماد عدالت، شایسته‌سالاری و همزیستی یاد می‌شود (سینگر[1] ۲۰۱۹)، شواهد فراوانی نشان می‌دهد که تبعیض نژادی در سطوح مختلف فردی، نهادی و فرهنگی در این حوزه ریشه‌دار است (هایلتون، ۲۰۱۰؛ اسدی و همکاران، ۱۴۰۱). از بازتولید کلیشه‌های نژادی در رسانه‌ها (دیویس و همکاران، ۲۰۱۸؛ کونریکود و بردبری[2] ۲۰۲۵) تا تبعیض ساختاری در دسترسی به فرصت‌های مدیریتی و مالی (والر و همکاران، ۲۰۲۲؛ گیلار، ۲۰۲۳)، همگی نشان از وجود نابرابری‌های سیستماتیک دارند.

از سوی دیگر، ورزشکاران در دهه‌های اخیر از جایگاه خود برای اعتراض علیه نژادپرستی بهره گرفته‌اند؛ از اعتراض تامی اسمیت و جان کارلوس در المپیک ۱۹۶۸ تا حرکت نمادین کالین کپرنیک در سال ۲۰۱۶ (مارستون[3] ۲۰۲۱؛ لونگا، ۲۰۲۵). این اقدامات گرچه واکنش‌های متفاوتی را برانگیخته‌اند، اما توجه جهانی را به ضرورت مبارزه با نژادپرستی در ورزش جلب کرده‌اند. مقاله حاضر به تحلیل عمیق پدیده نژادپرستی در ورزش می‌پردازد و با بررسی تلاقی ورزش و نژادپرستی، ابعاد رفتاری، نهادی و راهبردی مبارزه با این معضل را مورد مطالعه قرار می‌دهد. این مقاله با تحلیل نمونه‌های تاریخی و معاصر، نقش ورزشکاران، رسانه‌ها و نهادهای ورزشی را در مقابله با تبعیض نژادی بررسی می‌کند. هدف از این مطالعه ارائه بینشی جامع و کاربردی درباره چالش‌ها و فرصت‌های موجود برای تحقق عدالت و برابری در عرصه ورزش است.

در دنیای امروز، ورزش نه‌تنها عرصه‌ای برای رقابت و سرگرمی، بلکه بازتابی از ساختارهای اجتماعی، فرهنگی و سیاسی جوامع است. علی‌رغم گفتمان رایج مبنی بر شایسته‌سالاری و عدالت در ورزش، شواهد فراوانی وجود دارد که نشان می‌دهد نژادپرستی همچنان به‌عنوان یک معضل سیستماتیک در سطوح مختلف محیط‌های ورزشی، از تماشاگران گرفته تا مدیران، پابرجاست (سینگر، ۲۰۱۹؛ هایلتون، ۲۰۲۱). این پدیده که در ابعاد فردی، نهادی و فرهنگی عمل می‌کند، نه‌تنها تأثیرات روانی مخربی بر ورزشکاران اقلیت نژادی دارد، بلکه کارایی سازمان‌های ورزشی را نیز کاهش داده و موجب بازتولید شکاف‌های اجتماعی در سطح کلان می‌شود (کاتلر، ۲۰۱۵؛ دیویس و همکاران، ۲۰۱۸).

1. Singer
2. Conricode & Bradbury
3. Marston

برای درک عمیق نژادپرستی در ورزش، ضروری است که آن را در چارچوب نظریه‌های اجتماعی مورد بررسی قرار دهیم. نظریه انتقادی نژاد (Critical Race Theory - CRT)که توسط محققانی مانند هایلتون (۲۰۱۰) و سینگر (۲۰۱۹) توسعه یافته است، نشان می‌دهد که نژادپرستی تنها یک پدیده فردی نیست، بلکه سیستمی است که در ساختارهای قدرت و نابرابری‌های اجتماعی نهادینه شده است. این نظریه تأکید می‌کند که نژادپرستی در نهادهای مختلف از جمله ورزش، به صورت ساختاری و سازمانی عمل می‌کند و بر توزیع منابع، فرصت‌ها و قدرت تأثیرگذار است. همچنین نظریه سرمایه فرهنگی بوردیو (تاملینسون، ۲۰۰۴) نشان می‌دهد که چگونه میدان ورزشی نابرابری‌های اجتماعی را بازتولید می‌کند؛ ورزشکاران رنگین‌پوست معمولاً از سرمایه فرهنگی در حوزه‌های مدیریتی و مربیگری محروم‌اند، در حالی که ورزشکاران سفیدپوست به‌راحتی به این نقش‌ها دست می‌یابند.

نژادپرستی را می‌توان یکی از بحران‌های فراگیر در میان بیشتر جوامع، اعم از صنعتی و در حال توسعه، دانست. این پدیده به‌ویژه در جوامع مهاجرپذیر ملموس‌تر بوده و آثار گسترده‌ای بر فرهنگ، سیاست و ساختارهای اجتماعی این کشورها گذاشته است. فوتبال اروپا، به عنوان یکی از پرطرفدارترین ورزش‌های جهان، در طول تاریخ خود با چالش‌های متعددی در زمینه نژادپرستی مواجه بوده است (عالیشاهی و همکاران، ۲۰۲۱).

نظریه سرمایه فرهنگی بوردیو (تاملینسون، ۲۰۰۴) نشان می‌دهد چگونه میدان ورزشی نابرابری‌های اجتماعی را بازتولید می‌کند. سرمایه فرهنگی شامل دانش، مهارت‌ها، آموزش و سایر منابع غیرمادی است که افراد را در دستیابی به موقعیت‌های اجتماعی یاری می‌کند. ورزشکاران رنگین‌پوست اغلب از این سرمایه فرهنگی در حوزه‌های مدیریتی و مربیگری محروم هستند، در حالی که ورزشکاران سفیدپوست پس از پایان دوران بازیگری به راحتی به این نقش‌ها دست می‌یابند. با وجود افزایش آگاهی عمومی و تلاش‌های نهادهای ورزشی برای مقابله با نژادپرستی، سیاست‌گذاری‌های فعلی ناکارآمد بوده و با چالش‌های فراوانی روبرو است (هایلتون[1] ۲۰۲۱؛ کانینگهام و همکاران، ۲۰۲۱). ضعف در آموزش ضدنژادپرستی، نبود مکانیزم‌های نظارتی مؤثر و کمبود حمایت‌های حقوقی مناسب از ورزشکاران معترض از مهم‌ترین دلایل این ناکارآمدی‌ها به شمار می‌رود.

واژه «نژادپرستی» از واژه «راسم» مشتق شده و در ساده‌ترین معنا به باور به نابرابری فکری، رفتاری و استعدادی میان نژادهای مختلف اشاره دارد. بر اساس این دیدگاه نادرست، برخی نژادها ذاتاً برتر و برخی دیگر پست‌تر هستند (بور و همکاران، ۲۰۱۸). اگرچه این باور پایه‌ای علمی ندارد، اما همچنان به‌طور آشکار یا پنهان در جوامع مختلف و حتی در عرصه ورزش تداوم یافته و تبعیض‌هایی را به وجود آورده است. در این میان، ورزش از فعالیتی صرفاً تفریحی به صنعتی چند میلیارد دلاری تبدیل شده که تأثیرات اقتصادی، سیاسی و فرهنگی عمیقی دارد. همین ویژگی، ورزش را به بستری مناسب برای فعالان اجتماعی تبدیل کرده است تا از آن برای جلب توجه به بی‌عدالتی‌های اجتماعی و اعمال فشار بر نهادهای قدرت بهره ببرند (جانسون و همکاران، ۲۰۱۷). با وجود شعارهایی همچون «زمینهٔ بازی مساوی»، واقعیت‌های موجود نشان می‌دهد که تحقق عدالت و

1. Hylton

برابری در ورزش نیازمند اقدامات جدی و ساختاری است. این مهم تنها از طریق بازنگری در ساختارهای مدیریتی نهادهای ورزشی، افزایش مشارکت اقلیت‌های نژادی در سطوح تصمیم‌گیری و فراهم‌سازی فرصت‌های برابر برای همه اقشار جامعه امکان‌پذیر است. نژادپرستی در ورزش به شکلی پیچیده، در زبان رسانه‌ای، کلیشه‌های فرهنگی، ساختارهای مدیریتی و سیاست‌های جذب و استخدام بازتولید می‌شود (کونریکود و بردبری، ۲۰۲۵). برای مثال، ورزشکاران سیاه‌پوست در رسانه‌ها با صفاتی مانند «قوی» و «غریزی» توصیف می‌شوند، در حالی که ورزشکاران سفیدپوست با ویژگی‌هایی چون «باهوش» و «راهبردی» معرفی می‌شوند (دیویس و همکاران، ۲۰۱۸). دسترسی به پست‌های مدیریتی و راهبردی نیز عمدتاً در اختیار افراد سفیدپوست است و ورزشکاران رنگین‌پوست سهم اندکی در این سطوح دارند (سینگر، ۲۰۱۹؛ اسدی و همکاران، ۲۰۲۲). تاریخ ورزش پر است از نمونه‌هایی که ورزشکاران با استفاده از سکوی خود علیه نژادپرستی و تبعیض مبارزه کرده‌اند. اعتراض نمادین تامی اسمیت و جان کارلوس در المپیک ۱۹۶۸، اعتراض کالین کپرنیک به خشونت پلیس در سال ۲۰۱۶ و تیم راگبی آفریقای جنوبی پس از آپارتاید نمونه‌های برجسته‌ای از مقاومت و همبستگی اجتماعی از طریق ورزش هستند (لونگا، ۲۰۲۵؛ مارستون، ۲۰۲۱؛ رجیانی، ۲۰۲۵). با این حال، بسیاری از نهادهای ورزشی متهم به اتخاذ سیاست‌های سطحی و فاقد ضمانت اجرایی شده‌اند که منشورهای ضدنژادپرستی بدون تغییر در ساختار قدرت، کارایی محدودی داشته و گاه به ابزارهایی برای حفظ وجهه سازمان‌ها تبدیل شده‌اند. همچنین، نژادپرستی ورزشی به شکل پنهان و ناخودآگاه نیز عمل می‌کند و تأثیرات عمیق و پایداری بر فرصت‌های برابر و سلامت روانی اقلیت‌ها دارد (کاتلر، ۲۰۱۵؛ اسپاسی[1] ۲۰۲۱). فقدان نظام‌های گزارش‌دهی کارآمد و عدم شفافیت در رسیدگی به تخلفات نژادپرستانه از مهم‌ترین چالش‌ها در مبارزه با این معضل است (کانینگهام و همکاران، ۲۰۲۱؛ گیلار، ۲۰۲۳). از منظر سیاست‌گذاری، مجازات‌های اعمال‌شده مانند تعلیق تماشاگران یا جریمه‌های مالی معمولاً تأثیر بازدارنده‌ای نداشته‌اند (هایلتون، ۲۰۲۱). نابرابری در سرمایه‌گذاری، توزیع منابع و دسترسی به امکانات ورزشی به‌ویژه در مناطق محروم، خود عامل تداوم تبعیض است (والر و همکاران، ۲۰۲۲؛ پیلیچاتی و همکاران، ۲۰۲۵). در ایران نیز شواهدی از تبعیض‌های قومیتی در ورزش، به ویژه در لیگ برتر فوتبال، گزارش شده است. برای مثال، مواردی از تبعیض علیه بازیکنان ترک، کرد و عرب مشاهده شده و رفتارهای تبعیض‌آمیز برخی مربیان و اظهارنظرهای نژادپرستانه برخی مدیران ورزشی نیز ثبت شده است (جوانی و آقاجانی، ۱۴۰۰). با وجود پژوهش‌های گسترده‌ای که در زمینه نژادپرستی و نابرابری در ورزش انجام شده است، چالش‌های ساختاری و عملکردی این پدیده همچنان پابرجاست. بررسی پیشینه تحقیق نشان می‌دهد که نژادپرستی در ورزش نه تنها بازتاب نابرابری‌های اجتماعی است، بلکه خود به عنوان عاملی در بازتولید این نابرابری‌ها نقش دارد. بنابراین، ضرورت دارد که مسئله نژادپرستی در ورزش با رویکردی جامع و عملیاتی مورد توجه قرار گیرد تا راهکارهای مؤثر و پایدار ارائه شود. مطالعه پدیده نژادپرستی در محیط‌های ورزشی به عنوان بازتابی از ساختارهای ناعادلانه اجتماعی، مورد توجه صاحب‌نظرات مختلف بوده است. ادبیات موجود را می‌توان در چند محور اصلی دسته‌بندی نمود:

1. Spaceyidgj

۱. عوامل اقتصادی و ساختاری نژادپرستی: بخشی از پژوهش‌ها به ریشه‌های اقتصادی نژادپرستی نظام‌مند در ورزش پرداخته‌اند. وآلر و همکاران (۲۰۲۲) و گیلار[1](۲۰۲۳) به طور همسو بر وجود نابرابری در سرمایه‌گذاری ورزشی، توزیع نامتوازن منابع و تبعیض در جذب حمایت‌های مالی برای ورزشکاران غیرسفیدپوست تأکید کرده‌اند. پیلیچاتی و همکاران (۲۰۲۵) نیز در یافته‌های خود نشان داده‌اند که چگونه سرمایه‌گذاری نابرابر در امکانات ورزشی مناطق محروم، به تعمیق شکاف نژادی دامن می‌زند. از سوی دیگر، هایلتون (۲۰۲۱) استدلال می‌کند که فقر و محرومیت اقتصادی، بستر مناسبی برای تداوم و تقویت کلیشه‌های نژادی فراهم می‌آورد.

۲. ابعاد فرهنگی-اجتماعی و بازتولید کلیشه‌ها: محور دیگر تحقیقات، بررسی نقش عوامل فرهنگی-اجتماعی و رسانه‌ها در تثبیت یا تضعیف نژادپرستی است. (کونریکود و بردبری ۲۰۲۵) در مطالعه خود به تحلیل چگونگی تقویت کلیشه‌های نژادی در فرآیندهای به ظاهر خنثی پرداختند. این یافته‌ها با پژوهش دیویس و همکاران (۲۰۱۸) که به بازتولید این کلیشه‌ها در گفتمان رسانه‌های ورزشی اشاره دارد، همخوانی دارد. سینکر (۲۰۱۶) نیز با تمرکز بر تجربیات ورزشکاران اقلیت، به تأثیر مخرب پیش‌داوری‌های فرهنگی ریشه‌دار و تبعیض سیستماتیک درون ساختارهای ورزشی بر روان و عملکرد این ورزشکاران پرداخته است.

۳. راهکارهای شناختی، آموزشی و قانونی: در مقابلِ شناسایی عوامل، ارائه راهکار برای مقابله با نژادپرستی نیز در کانون توجه پژوهشگران قرار گرفته است. جانسون و همکاران (۲۰۱۷) بر ضرورت اتخاذ رویکردی ترکیبی شامل راهکارهای ساختاری (برای حل نابرابری‌های اقتصادی) و مداخلات شناختی (برای افزایش آگاهی و به چالش کشیدن پیش‌داوری‌ها) تأکید کرده‌اند. از منظر حقوقی، گلار (۲۰۲۳) لزوم تدوین و اجرای قوانین ضدتبعیض محکم با ضمانت اجرایی قوی را به عنوان پایه‌ای برای مبارزه با این پدیده معرفی می‌کند. شارپ و همکاران (۲۰۱۶) با نقد رویکردهای سطحی و نمادین، بر لزوم حرکت به سمت برنامه‌هایی که منجر به «تغییر رفتار» واقعی در سطوح مختلف شوند، پای فشرده‌اند.

۴. پیامدهای مثبت مبارزه با نژادپرستی و نقش محیط امن: در نهایت، تحقیقاتی به تبیین پیامدهای مثبت ایجاد محیط‌های عادلانه پرداخته‌اند. پنیا و بوک (۲۰۲۵) و جوانی و آقاجانی (۲۰۲۱) به صورت همسو نشان داده‌اند که ایجاد یک محیط امن ورزشی که بر پایه احترام و شمولیت استوار است، چگونه می‌تواند منجر به ترویج تنوع، کاهش تعارضات و ارتقای مشارکت مدنی شود. اسپاسی (۲۰۲۱) نیز با ارائه «چارچوب برنامه اقدام عملی کازان»، بر دسترسی عادلانه و آموزش به عنوان دو رکن اصلی برای تحقق این امر تأکید نموده است.

با وجود این شواهد، خلأ جدی در ادبیات موجود احساس می‌شود: فقدان یک الگوی جامع و چندسطحی برای مقابله با نژادپرستی در ورزش. بیشتر پژوهش‌ها یا بر شناسایی عوامل نژادپرستی متمرکز بوده‌اند یا راهکارهای سطحی و بخشی ارائه کرده‌اند، در حالی که مقابله مؤثر نیازمند تلفیق تحلیل‌های ساختاری، فرهنگی و نهادی با سیاست‌های عملیاتی، مداخلات

1. Gellar

آموزشی و حقوقی است (جانسون و همکاران، ۲۰۱۷؛ گیلار، ۲۰۲۳). به عبارت دیگر، چالش اصلی نبود رویکردی است که هم ریشه‌ها را هدف قرار دهد و هم راهکارهای اثربخش و پایدار در سطوح خرد، میانی و کلان ارائه کند.

برای مقابله مؤثر با نژادپرستی در ورزش، نیازمند رویکردهای چندوجهی و جامع هستیم که شامل آموزش ضدنژادپرستی برای ورزشکاران، مربیان و مدیران در همه سطوح (قلی‌پور و کشکر، ۲۰۲۱)، ایجاد و تقویت مکانیزم‌های نظارتی و پاسخگویی در نهادهای ورزشی (هیومز و همکاران، ۲۰۲۳)، اصلاح قوانین و مقررات لیگ‌های حرفه‌ای برای برخورد قاطع با موارد نژادپرستی (گیلار، ۲۰۲۳) و همچنین حمایت حقوقی و روانی از ورزشکاران معترض و آسیب‌دیده (مارستون و همکاران، ۲۰۲۱) می‌شود. این اقدامات به صورت هماهنگ و سیستماتیک می‌توانند به ایجاد محیطی عادلانه و فراگیر در عرصه ورزش منجر شوند.

تحقق این اهداف نیازمند همکاری گسترده نهادهای ورزشی، رسانه‌ها، سیاست‌گذاران و جامعه مدنی است. اصلاحات ساختاری، آموزش هدفمند و تقویت مکانیزم‌های نظارتی می‌تواند ورزش را به فضایی عادلانه‌تر و بدون تبعیض تبدیل کند، جایی که همه افراد فارغ از نژاد، قومیت یا جنسیت از فرصت‌های برابر بهره‌مند شده و ارزش‌های انسانی و اخلاقی در آن جاری گردد. نژادپرستی در ورزش، همانند سایر عرصه‌های اجتماعی، چالشی پیچیده و چندوجهی است که نیازمند توجه جدی و راهکارهای جامع می‌باشد. ورزش می‌تواند بازتابی از نابرابری‌های اجتماعی و ساختاری باشد، اما در عین حال فرصتی بی‌نظیر برای ایجاد تغییرات مثبت و ترویج عدالت اجتماعی محسوب می‌شود. این تحقیق در پی پاسخ به این سؤال اساسی است که چگونه می‌توان با استفاده از یک الگوی نظام‌مند و چندلایه، رفتارهای نژادپرستانه را در سطوح مختلف ورزش شناسایی، پیشگیری و مهار کرد؟ تمرکز مطالعه بر پر کردن شکاف دانشی میان تحلیل‌های نظری و اقدامات اجرایی است تا راهگشای سیاست‌گذاران، مدیران ورزشی و فعالان اجتماعی در مسیر ایجاد محیطی عادلانه و فراگیر در ورزش باشد. برای تحقق این هدف، همکاری گسترده نهادهای ورزشی، رسانه‌ها، سیاست‌گذاران و جامعه مدنی ضروری است. اصلاحات ساختاری، آموزش‌های هدفمند و تقویت مکانیزم‌های نظارتی می‌تواند ورزش را به فضایی عادلانه‌تر و بدون تبعیض تبدیل کند؛ جایی که همه افراد، فارغ از نژاد، قومیت یا جنسیت، از فرصت‌های برابر بهره‌مند شوند و ارزش‌های انسانی و اخلاقی به صورت واقعی و ملموس در آن جاری گردد.

روش پژوهش

این پژوهش از نظر هدف، کاربردی-توسعه‌ای و از نظر ماهیت، کیفی-اکتشافی است که با استفاده از راهبرد نظریه‌پردازی داده‌بنیاد انجام شده است. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه صاحب‌نظرات و متخصصان حوزه مدیریت ورزشی، جامعه‌شناسی ورزش و روان‌شناسی ورزشی با سابقه پژوهش در این زمینه و مربیان و داوران ورزشی که تجربه رفتار نژادپرستی در ورزش را داشتند بود. روش نمونه‌گیری این پژوهش به صورت ترکیبی و در دو مرحله انجام گرفت. در مرحله اول، از روش نمونه‌گیری هدفمند استفاده شد که بر اساس آن صاحب‌نظران شناخته‌شده و برجسته در حوزه نژادپرستی در ورزش با استفاده از معیارهای مشخصی انتخاب شدند. این معیارها شامل داشتن حداقل۵ سال سابقه فعالیت تخصصی در حوزه مرتبط، انتشار آثار علمی معتبر در زمینه نژادپرستی در ورزش، و دارا بودن تجربه عملی مستند در مواجهه با موارد تبعیض نژادی در محیط‌های ورزشی بود. در مرحله دوم، از روش نمونه‌گیری گلوله‌برفی بهره گرفته شد

که طی آن شرکت کنندگان اولیه، افراد واجد شرایط دیگر را که دارای دانش و تجربه مرتبط بودند معرفی نمودند. که در نهایت شامل ۸ نفر (۵۳٪) از اساتید مدیریت ورزشی، ۵ نفر (۳۳٪) متخصصان جامعه‌شناسی و مسائل اجتماعی و ۲ نفر (۱۳٪) اساتید رفتار حرکتی و روانشناسی ورزشی شد که این رویکرد امکان دستیابی به نمونه‌ای غنی و اطلاعاتی را فراهم آورد. فرآیند نمونه‌گیری تا رسیدن به نقطه اشباع نظری ادامه یافت که در مصاحبه پانزدهم محقق شد، این تعداد مصاحبه امکان استخراج مضامین اصلی و دستیابی به درک عمیق‌تری از پدیده مورد مطالعه را فراهم نمود و داده‌ها از طریق مصاحبه‌های نیمه‌ساختاریافته گردآوری شدند. مصاحبه‌ها با پرسش‌های کلی و باز آغاز گردید تا امکان بیان آزادانه دیدگاه‌های مشارکت‌کنندگان فراهم شود. پرسش محوری ابتدایی این بود: «با توجه به تجربیات و تخصص شما، مهم‌ترین عواملی که می‌توانند مانع بروز رفتارهای نژادپرستانه در محیط‌های ورزشی شوند، کدام‌اند؟» و «چه فرآیندها یا راهبردهایی می‌توانند در کنترل و کاهش این پدیده مؤثر باشند؟». سؤالات بعدی به صورت پویا و بر اساس پاسخ‌های ارائه شده مطرح می‌شدند و از تکنیک‌هایی مانند پرسش‌های پی‌گیری، کاوش در جزئیات و انعکاس نظرات برای تعمیق مصاحبه استفاده می‌گردید. به تدریج و به صورت کاملاً اکتشافی، مفاهیم، مقوله‌ها و ارتباط بین آن‌ها آشکار شد. این روند منعطف و تکرارشونده، امکان بررسی همه جانبه پدیده مورد مطالعه و دستیابی به داده‌های غنی را به عنوان مبنای تحلیل‌های کیفی فراهم نمود این چارچوب جامع مصاحبه امکان گردآوری داده‌های غنی و چندبعدی را فراهم آورد که مبنای تحلیل‌های عمیق کیفی قرار گرفت. برای بررسی اعتبار پژوهش، از روش مثلث‌سازی (استفاده از منابع چندگانه شامل مطالعات کتابخانه‌ای، مصاحبه با متخصصان و بررسی اسناد) استفاده شد. روایی پژوهش از طریق معیارهای مختلفی از جمله درگیری طولانی‌مدت با داده‌ها، بازبینی توسط مشارکت‌کنندگان و مقایسه‌های مستمر تضمین شد.همچنین پایایی تحقیق با به کارگیری روش توافق بین کدگذاران مورد سنجش قرار گرفت. بدین منظور از یک متخصص آشنا با روش‌شناسی پژوهش دعوت به همکاری شد و پس از آموزش تکنیک‌های لازم، میزان توافق بین کدگذاران با استفاده از فرمول پایایی بین کدگذاران محاسبه گردید. این فرآیند به منظور اطمینان از دقت و قابلیت اعتماد نتایج تحقیق انجام پذیرفت.

با بررسی داده‌های جدول شماره ۱ مشاهده میشود که در مجموع سه مصاحبه انجام‌شده، تعداد کل کدهای استخراج‌شده معادل ۷۵ کد بوده است. از این تعداد، ۳۴ کد مورد توافق کامل کدگذاران قرار گرفته‌اند. بر این اساس، پایایی بین کدگذاران در این پژوهش معادل ۸۳ درصد محاسبه شده است. با توجه به اینکه این میزان پایایی بالاتر از حداقل استاندارد قابل قبول (۶۰ درصد) قرار دارد، قابلیت اعتماد و پایایی فرآیند کدگذاری انجام‌شده تأیید می‌گردد و می‌توان اطمینان حاصل کرد که تحلیل محتوای مصاحبه‌های حاضر از قابلیت اعتماد مناسبی برخوردار بوده است.

جدول ۱ -محاسبه پایایی مصاحبه‌های پژوهش

Table-1 Calculation of Research Interviews Reliability

ردیف Row	شماره مصاحبه Interview Number	تعداد کل کدها Total Number of Codes	کدهای مورد توافق Agreed-upon Codes	کدهای عدم توافق Disagreed-upon Codes	درصد توافق Agreement Percentage
1	P4	26	12	2	86%
2	P8	23	11	1	92%

3	P13	26	11	4	73%
جمع	-	75	34	7	83%

و فرآیند تحلیل داده‌ها در سه مرحله انجام شد و برای این منظور از نرم‌افزار MAXQDA 2020 بهره گرفته شد: مطابق با نتایج جدول ۳ و با اقتباس از متن مصاحبه‌های انجام‌شده، در مرحله کدگذاری باز ۱۴۲ مفهوم اولیه شناسایی گردید. این مفاهیم در مرحله کدگذاری محوری در قالب ۲۱ مقوله محوری سازماندهی شدند و در نهایت در مرحله کدگذاری گزینشی، این مقولات در چارچوب مدل پارادایمی استراوس و کوربین در ۶ مؤلفه اصلی دسته‌بندی شدند.

شرایط علّی مؤثر بر پدیده نژادپرستی شامل دو مقوله گزینشی اصلی شد: نخست، ساختار قدرت، سیاست و پاسخگویی نهادی که مشتمل بر مفاهیمی همچون سیاست‌های دولتی تبعیض‌آمیز، ضعف مکانیسم‌های پاسخگویی و فرهنگ سازمانی مقاوم در برابر تغییر است؛ و دوم، اقتصاد، سرمایه و نابرابری فرصت‌ها که شامل نابرابری در سرمایه‌گذاری ورزشی، تبعیض در حمایت مالی و وابستگی پیشرفت ورزشی به توان مالی می‌باشد.پدیده محوری این تحقیق به عنوان "رفتارهای نژادپرستانه در محیط‌های ورزشی" شناسایی شد. شرایط زمینه‌ای مؤثر بر این پدیده شامل عوامل تاریخی-فرهنگی و هنجارسازی (شامل کلیشه‌سازی و پیش‌داوری‌های فرهنگی-اجتماعی) و همچنین رسانه و بازنمایی (شامل نقش رسانه‌ها در ترویج نژادپرستی و بازنمایی سنتی) می‌باشد. شرایط مداخله‌گر این پدیده شامل بازیگران کلیدی یعنی مربیان، مدیران، هواداران و رویدادها است که رفتار و نگرش مربیان، تأثیر هواداران و رویدادهای بین‌فرهنگی را در بر می‌گیرد. راهبردهای مقابله با این پدیده نیز شامل دو بخش آموزش، ظرفیت‌سازی و تغییر فرهنگی (شامل آموزش ذینفعان و آینده‌پژوهی) و سازوکارهای حمایتی، عدالت ترمیمی و محدودیت‌ها (شامل سیاست‌ها و ساختارهای حمایتی) می‌باشد. در نهایت، پیامدهای اجرای راهبردهای پیشنهادی شامل سلامت روانی و محیط فراگیر بوده که هم سلامت روانی ورزشکاران و هم زیرساخت‌های دسترسی فراگیر را در بر می‌گیرد. این مدل پارادایمی به‌طور جامع نشان می‌دهد که چگونه تعامل بین شرایط علّی، زمینه‌ای و مداخله‌گر منجر به شکل‌گیری پدیده نژادپرستی شده و چگونه راهبردهای پیشنهادی می‌توانند به پیامدهای مطلوب منجر شوند.

نتایج

درمجموع مصاحبه‌های عمیق با ۱۵ نفر از نخبگان انجام شد که مشخصات آن‌ها در جدول ۲ ارائه‌شده است:

جدول ۲-توصیف ویژگی‌های جمعیت شناختی مشارکت‌کنندگان
Table-2 Description of the demographic characteristics of the participants

جنسیت Gender	شغل Occupation	سابقه کاری Work Experience	مدرک تحصیلی Educational Qualification	رشته ی تحصیلی Field of Study
مرد	عضو هیئت علمی دانشگاه فرهنگیان، پردیس شریعتی ساری	۱۱	دکتری	مدیریت ورزشی

مرد	داور بسکتبال پژوهشگر و مدرس دانشگاه فرهنگیان مازندران	۲۵	دکتری	مدیریت ورزشی
زن	دانشیار دانشگاه فلورانس ایتالیا	۱۴	دکتری	مدیریت ورزشی
مرد	عضو هیئت علمی دانشگاه فرهنگیان، پردیس شریعتی ساری	۱۴	دکتری	رفتار حرکتی و روانشناسی ورزشی
مرد	پژوهشگر و مدرس دانشگاه مازندران	۸	دکتری	جامعه شناسی
زن	پرفسور دانشگاه تربیت بدنی بوداپست مجارستان	۳۵	دکتری	مدیریت ورزشی
زن	عضو هیئت علمی دانشگاه مازندران	۱۲	دکتری	مدیریت ورزشی
مرد	عضو هیئت علمی دانشگاه مازندران	۲۲	دکتری	جامعه شناسی
مرد	پژوهشگر و مدرس دانشگاه مازندران	۱۳	دکتری	جامعه شناسی
مرد	عضو هیئت علمی دانشگاه اصفهان	۱۶	دکتری	مدیریت ورزشی
مرد	مربی تیم فوتبال پژوهشگر و مدرس دانشگاه فرهنگیان مازندران	۱۷	دکتری	مدیریت ورزشی
مرد	پژوهشگر و مدرس دانشگاه مازندران	۵	دکتری	مدیریت ورزشی
مرد	پژوهشگر و مدرس دانشگاه فرهنگیان مشهد	۶	دکتری	رفتار حرکتی و روانشناسی ورزشی
مرد	پژوهشگر و مدرس دانشگاه تهران	۱۱	دکتری	جامعه شناسی
مرد	پژوهشگر و مدرس دانشگاه تهران	۷	دکتری	جامعه شناسی

جدول-۳ کدهای ثانویه و مفاهیم

Table-3 Secondary codes and concepts

کدهای گزینشی **Selective Codes**	کدهای محوری **Axial Codes**	کدهای باز **Open Codes**
ساختار قدرت، سیاست و پاسخگویی نهادی **Power Structures, Politics, and Institutional Accountability**	سیاست‌ها و قوانین تبعیض‌آمیز، فرهنگ سازمانی مقاوم در برابر تغییر	1.سیاست‌های دولتی تبعیض‌آمیز در ورزش 2.ساختار قانونی نامناسب برای تعیین صلاحیت مدیران 3.تبعیض در سیاست‌گذاری‌های کلان ورزشی 4.ضعف مکانیسم‌های پاسخگویی در برابر نژادپرستی 5.فرهنگ سازمانی مقاوم در برابر تغییر 6.حاشیه‌ای شدن شکایات ورزشکاران اقلیت 7.نبود مکانیسم‌های مستقل بررسی تخلفات
	پاسخگویی نهادی و چارچوب قانونی ضد تبعیض	43.قوانین ضدتبعیض و تنبیه رفتارهای نژادپرستانه 44.شفاف‌سازی و اصلاح مقررات 45.تدوین سیاست‌ها و رهنمودهایی برای ترویج تنوع

		46.عدالت ترمیمی در رویه‌های انضباطی 47.وجود مکانیسم‌های مستقل بررسی تخلفات 48.چارچوب‌های نظارتی شفاف 49.سنجش و پایش مستمر شاخص‌های تنوع نژادی
	مدیریت راهبردی و منابع انسانی و توانمندسازی فردی	50.توسعه سیاست‌های مدیریت منابع انسانی در ورزش 51.انعکاس تنوع در ساختار مدیریتی سازمان‌ها 52.ترویج استفاده از رویکردهای مشارکتی در مدیریت 53.ارزیابی استعدادها با ابزارهای دیجیتال بدون سوگیری 54.رد کلیشه‌های نژادی در ارزیابی عملکرد ورزشی 55.توسعه شبکه‌های همکاری برای شمول اجتماعی 56.توانمندسازی ورزشکاران 57.رهبری اخلاقی و الگوبینی مربیان
عوامل تاریخی ـ فرهنگی و هنجارسازی **Historical-Cultural Factors and Norm-Setting**	کلیشه‌سازی و پیش‌داوری‌های فرهنگی- اجتماعی، تخریب سرمایه اجتماعی و اعتماد	8.تقویت کلیشه‌های نژادی 9.انتقال نژادپرستی از جامعه به ورزش 10.هویت ملی افراطی و برتری‌جویی 11.پیش داوری ها و کلیشه های فرهنگی رفتاری ریشه‌دار 12.تثبیت کلیشه‌های منفی در سطح کلان 13.تفرقه و شکاف اجتماعی 14.انزوای ورزشکاران قربانی
	ترویج ارزشها و هنجارسازی	15.ترویج ارزش‌های اجتماعی مساوات 16.احترام به فرهنگ ها، ملت ها و اقوام مختلف 17.ترویج و تشویق رفتارهای جوانمردی و گذشت 18.پررنگ بودن احترام و اهمیت به تفاوت ها و تنوع انسانی در ورزش 19.ترویج اندیشه‌های پذیرش و تحمل در مقابل تنوع نژادی 20.توانمندسازی ورزشکاران برای تبدیل شدن به سفیران برابری‌خواهی 21.استفاده از محبوبیت ورزش برای آموزش برابری
رسانه و بازنمایی **Media and Representation**	رسانه‌ها - بازنمایی سنتی	22.نقش رسانه‌ها در ترویج نژادپرستی 23.تأثیر رسانه‌های ورزشی بر نگرش به نژادپرستی 24.تأثیر رسانه‌های اجتماعی بر نگرش به نژادپرستی 25.تمرکز رسانه بر ویژگی‌های نژادی به جای عملکرد ورزشی 26.تداوم کلیشه‌ها توسط نهادهای رسانه‌ای 27.ایجاد حس "درجه‌بندی اجتماعی" در محیط ورزشی
	راهبردهای رسانه‌ای برای مقابله با تبعیض	28.تولید محتوای رسانه‌ای ضدتبعیض 29.استفاده از روایت‌های ورزشی واقعی درباره تبعیض 30.تولید مستندهای تعاملی از تجربیات ورزشکاران اقلیت 31.استفاده از موسیقی و شعارهای ورزشی برای انتقال مفاهیم 32.سواد رسانه‌ای انتقادی برای هواداران 33.استفاده از شبکه‌های اجتماعی برای افزایش نمایندگی اقلیت‌ها

	رویدادها و کمپین‌های آگاهی‌بخش، تحقیق و توسعه دانش	34.ایجاد رویدادها و فعالیت‌های همگانی 35.استفاده از نمادها و شخصیت‌های مشهور 36.تشویق به ارائه تحقیقات و پژوهش‌ها 37.ایجاد فضای آموزشی برای بحث و گفتگو 38.توسعه برنامه‌های جوانان و نوجوانان 39.ایجاد فرصت‌های آموزشی برای کادرهای ورزشی 40.ارتقاء همکاری بین مدارس و سازمان‌های ورزشی 41.ایجاد مراکز حمایت و پشتیبانی 42.ایجاد فرصت‌ها و برنامه‌های مشارکتی برای جوانان
	عدالت و حقوق بشر	58.برگزاری دوره‌های آموزشی درباره حقوق بشر 59.تأکید بر برابری و انصاف در ورزش و ممنوعیت پیش‌داوری‌های نژادی 60.مقابله با تبعیض آشکار در معیارهای ظاهری و نژادی 61.مقابله با تبعیض در برخورد انضباطی با ورزشکاران 62.حذف ساختاری تبعیض در محیط‌های ورزشی 63.عدالت در دسترسی به مدیریت ورزشی 64.برابری در دسترسی به منابع ورزشی و آموزشی
اقتصاد، سرمایه و نابرابری فرصت‌ها **Economy, Capital, and Inequality of Opportunity**	سرمایه‌گذاری و نابرابری مالی و حمایت مالی	65.نابرابری در سرمایه‌گذاری ورزشی 66.تمرکز سرمایه در مناطق خاص 67.اولویت دادن به ورزشکاران با نژاد خاص توسط برندها 68.فرصت‌های کمتر ورزشکاران غیرسفیدپوست برای جذب اسپانسر 69.پرداخت کمتر به ورزشکاران اقلیت با وجود عملکرد مشابه 70.سرمایه‌گذاری در ورزش مناطق کم‌برخوردار 71.وابستگی پیشرفت ورزشی به توان مالی خانواده‌ها
	نابرابری فرصتها و پیشرفت	72.دسترسی نابرابر به منابع ورزشی و آموزشی 73.تبعیض در انتخاب بازیکنان و مدیران ورزشی 74.کاهش فرصت‌های شغلی و پیشرفت حرفه‌ای 75.کاهش فرصت‌های شرکت در مسابقات به دلیل تبعیض 76.تبعیض سیستماتیک و تجربه های نژادی 77.احساس نادیده گرفته شدن یا حاشیه‌نشینی 78.نابرابری اقتصادی و فرهنگی در میان ورزشکاران نژادهای مختلف
آموزش، ظرفیت‌سازی و تغییر فرهنگی **Education, Capacity**	آموزش و ظرفیت‌سازی برای ذینفعان	79.آموزش مربیان درباره تبعیض نژادی 80.کارگاه‌های آگاهی‌بخش برای داوران و مدیران 81.توسعه برنامه‌های آموزشی ضد نژادپرستی 82.آموزش فرهنگ ضد خشونت و قلدری 83.ایجاد فضای آموزشی برای بحث و گفتگو

Building, and Cultural Change		84.توسعه مهارت‌های ارتباطی برای مدیریت تنوع نژادی 85.توسعه مهارت‌های حل مسئله در مواجهه با تبعیض
	آینده‌پژوهی و توسعه دانش و مهارتها	86.ظرفیت سازی فرهنگی در سازمان‌های ورزشی 87.ترویج استفاده از روش‌های مدیریت تغییر 88.توسعه مهارت‌های رهبری ضد تبعیض 89.گسترش دسترسی به ورزش در جوامع آسیب پذیر 90.جایگزینی مثبت برای خشونت از طریق ورزش 91.استفاده از فناوری‌های نوین برای عدالت‌محوری 92.توسعه شبکه‌های همکاری برای شمول اجتماعی
سلامت روانی و محیط فراگیر **Mental Health and an Inclusive Environment**	سلامت روانی و رفاه ورزشکاران	93.اضطراب و افسردگی ناشی از تبعیض و رفتار نژادپرستانه 94.افزایش احساس تنهایی و انزوای اجتماعی 95.کاهش اعتماد به نفس و احساس تحقیر 96.تأثیر منفی بر سلامت روانی ورزشکاران 97.افزایش استرس و فشار روانی 98.تأثیر رفتارهای کلیشه‌ای بر روان ورزشکاران 99.کاهش انگیزه و اشتیاق به فعالیت ورزشی
	زیرساخت و دسترسی فراگیر	100.شرایط فیزیکی مناسب مکانهای ورزشی برای همه اقشار جامعه 101.بهبود زیرساخت های ورزشی با توجه به نیاز های همه گروه های مردمی 102.معماری محیطی فراگیر 103.برابری در دسترسی به منابع ورزشی 104.توزیع عادلانه تر امکانات ورزشی 105.عدالت در دسترسی به فرصت مدیریت ورزشی 106.سرمایه‌گذاری در ورزش مناطق کم‌برخوردار با بودجه بیشتر
بازیگران کلیدی: مربیان، مدیران، هواداران و رویدادها **Key Actors: Coaches, Managers, Fans, and Events**	مربیان و مدیران	107.رفتار و نگرش مربیان نسبت به تبعیض نژادی 108.تأثیر منفی تبعیض بر اعتماد به مربیان 109.کاهش توانایی مربیان در ایجاد انگیزه و آموزش 110.رهبری اخلاقی و الگوبینی مربیان 111.کاهش توانایی مدیران در مقابله با رفتارهای تبعیض‌آمیز 112.ضعف مدیران در ایجاد فضای کاری متنوع 113.تبعیض در برخورد انضباطی با ورزشکاران
	رویدادها و ارتباطات بین‌فرهنگی	120.تأثیر مسابقات بین‌المللی بر بازتولید نژادپرستی 121.ایجاد رویدادها و فعالیت‌های همگانی برای اقوام مختلف 122.توسعه رویدادهای هنری و فرهنگی در ورزش 123.ترویج مشارکت شهروندی از طریق ورزش اجتماعی 124.تقدیر از ورزشکاران فعال در حوزه عدالت اجتماعی 125.استفاده از محبوبیت ورزش برای آموزش برابری
	هواداران و فرهنگ استادیوم	114.تأثیر منفی بر تجربه ورزشی هواداران 115.افزایش احساس خشونت و تعصب نژادی در میان هواداران

		116.ایجاد فضایی مثبت در استادیوم‌ها و تشویق همه ورزشکاران بدون توجه به نژاد 117.ایجاد محیطی حمایتی و غیرتبعیض‌آمیز در استادیوم‌ها و رویدادهای ورزشی 118.سواد رسانه‌ای انتقادی برای هواداران 119.استفاده از شعارها و آوازهای ورزشی برای ترویج برابری
	نقش بین‌المللی و نخبگان	126.ارتقاء همکاری بین مدارس و سازمان‌های ورزشی 127.ایجاد شبکه‌ها و اتحادیه‌های مدنی ضد تبعیض 128.تقویت نقش اتحادیه‌های ورزشی در حمایت‌گری 129.ترویج همکاری‌های بین‌فرهنگی در ورزش 130.نقش افراد مشهور در کاهش یا ترویج نژادپرستی 131.الگوبودن ورزشکاران در رد خشونت و تبعیض
سازوکارهای حمایتی، عدالت ترمیمی و محدودیت‌ها **Support Mechanisms, Restorative Justice, and Limitations**	سیاستها و ساختارهای حمایتی	132.ایجاد سیاست‌ها و رهنمودهایی برای ترویج تنوع 133.توسعه برنامه‌های مشارکتی برای افراد نژادی مختلف 134.ارائه فرصت‌های توسعه حرفه‌ای برابر 135.برنامه‌های حمایتی برای ورزشکاران آسیب پذیر 136.ایجاد مراکز حمایت و پشتیبانی 137.شبکه های حامی ورزشکاران اقلیت 138.ساختارهای حمایتی نهادی در ورزش
	تحریمها و محدودیتها	139.تأثیر تحریم‌های بین‌المللی بر ورزشکاران اقلیت 140.محدودیت‌های ساختاری ناشی از سیاست‌های تبعیض‌آمیز 141.کاهش فرصت‌های حضور در مسابقات به دلیل تبعیض 142.اثرات منفی تحریم‌ها بر رشد حرفه‌ای ورزشکاران

در این پژوهش، با انجام ۱۵ مصاحبه عمیق با نخبگان حوزه ورزش شامل اعضای هیئت علمی دانشگاه‌ها، پژوهشگران، مربیان و داوران با تخصص‌های مختلف در مدیریت ورزشی، جامعه‌شناسی و روانشناسی ورزشی، به بررسی پدیده نژادپرستی در محیط‌های ورزشی پرداخته شد. شرکت‌کنندگان با سابقه کاری و تحصیلات متنوع، دیدگاه‌های جامع و چندبعدی نسبت به چالش‌های نژادپرستی و تبعیض در ورزش ارائه کردند که تحلیل داده‌ها بر اساس مدل پارادایمی استراوس و کوربین انجام شد.

پدیده محوری در این پژوهش «نژادپرستی در محیط‌های ورزشی» شناسایی شد که تحت تأثیر چندین عامل و شرایط علّی شکل گرفته است. مهم‌ترین شرایط علّی شامل ساختارهای قدرت و سیاست‌های نهادی تبعیض‌آمیز، ضعف پاسخگویی و قوانین ناکافی، و نابرابری‌های اقتصادی و سرمایه‌گذاری ناعادلانه در ورزش بود. سیاست‌ها و قوانین دولتی که فاقد چارچوب‌های ضدتبعیض شفاف هستند، ساختارهای قانونی ناکافی برای تعیین صلاحیت مدیران ورزشی، و تبعیض سیستماتیک در سیاست‌گذاری‌های کلان ورزشی، از عوامل کلیدی شکل‌دهنده این پدیده به شمار می‌روند. همچنین نبود مکانیسم‌های مستقل و مؤثر برای بررسی تخلفات و شکایات ورزشکاران اقلیت، فضای فرهنگی سازمان‌ها را به مقاومت در برابر تغییر و پذیرش تبعیض سوق داده است.

علاوه بر این، سرمایه‌گذاری‌های ورزشی با تمرکز نابرابر در مناطق خاص و کم‌توجهی به حمایت مالی از ورزشکاران اقلیت، باعث افزایش نابرابری فرصت‌ها و دسترسی به منابع آموزشی، امکانات و اسپانسرها شده است. این نابرابری‌ها به کاهش فرصت‌های شغلی، پیشرفت حرفه‌ای و حضور در مسابقات ورزشی منجر شده و تجربه‌های تلخ تبعیض اقتصادی و فرهنگی را برای ورزشکاران اقلیت تشدید کرده است. در بخش عوامل زمینه‌ای و تشدیدکننده، نقش مهمی به عوامل تاریخی و فرهنگی اختصاص یافته است. کلیشه‌سازی‌ها و پیش‌داوری‌های فرهنگی و اجتماعی ریشه‌دار، انتقال نژادپرستی از جامعه به ورزش، هویت ملی افراطی و برتری‌جویی‌های نژادی از جمله این عوامل هستند. رسانه‌ها نیز با بازنمایی‌های سنتی، تمرکز بر ویژگی‌های نژادی به جای عملکرد ورزشی و تداوم کلیشه‌ها، نقش بسزایی در تقویت این پیش‌داوری‌ها دارند. رسانه‌های ورزشی و شبکه‌های اجتماعی می‌توانند به صورت هم‌زمان در تشدید یا کاهش نگرش‌های نژادپرستانه اثرگذار باشند. بازیگران کلیدی شامل مربیان، مدیران، هواداران و رویدادهای ورزشی نیز در این پدیده نقش مداخله‌گر دارند. رفتار و نگرش مربیان و مدیران می‌تواند به عنوان عاملی تسهیل‌کننده یا بازدارنده تبعیض عمل کند. مربیان با الگوبودن در رفتارهای اخلاقی و مدیریت تنوع می‌توانند فضای مثبت و انگیزشی ایجاد کنند، اما رفتار تبعیض‌آمیز آنها یا ضعف در مدیریت می‌تواند اعتماد ورزشکاران را کاهش دهد و نژادپرستی را تشدید نماید. هواداران و فرهنگ غالب در استادیوم‌ها نیز به شکل‌گیری فضای حمایت‌کننده یا متخاصم کمک می‌کنند. استفاده از شعارها و رفتارهای ورزشی هواداران، به ویژه در قالب آموزش رسانه‌ای انتقادی، می‌تواند تأثیر قابل توجهی بر کاهش تنش‌ها و نژادپرستی داشته باشد.

برای مقابله با نژادپرستی در ورزش، راهبردهای متنوعی پیشنهاد شده است که شامل آموزش و ظرفیت‌سازی برای ذینفعان ورزشی، توسعه سیاست‌ها و چارچوب‌های قانونی ضدتبعیض، و ایجاد ساختارهای حمایتی و عدالت ترمیمی است. آموزش مربیان، مدیران، داوران و هواداران در زمینه شناسایی و مقابله با تبعیض نژادی، کارگاه‌های آگاهی‌بخش، و توسعه برنامه‌های آموزشی ضد نژادپرستی، از اقدامات مؤثر تلقی می‌شوند. همچنین ترویج ارزش‌های اجتماعی همچون احترام به تفاوت‌ها، رفتارهای جوانمردانه و پذیرش تنوع انسانی، به تغییر فرهنگ سازمانی و اجتماعی کمک می‌کند.از سوی دیگر، سلامت روانی ورزشکاران به عنوان یکی از پیامدهای مهم این راهبردها مورد توجه قرار گرفته است. تبعیض و نژادپرستی باعث افزایش اضطراب، افسردگی، انزوای اجتماعی، کاهش اعتماد به نفس و انگیزه ورزشکاران می‌شود که ایجاد محیط‌های فراگیر و حمایت‌کننده، می‌تواند به بهبود سلامت روانی و رفاه آنان منجر شود.

جدول-۴ مؤلفه های مدل پارادایمی استراوس و کوربین

Table-4 Components of the Strauss and Corbin Paradigm Model

مؤلفه های مدل پارادایمی **Components of Theory**	کدهای گزینشی مرتبط **Related optional codes**
Causal Conditions شرایط علّی (عوامل مؤثر بر شکل‌گیری پدیده)	•ساختار قدرت، سیاست و پاسخگویی نهادی •اقتصاد، سرمایه و نابرابری فرصت‌ها
Axial Phenomenon پدیده محوری (مسأله اصلی پژوهش)	نژادپرستی در محیط‌های ورزشی

•عوامل تاریخی ـ فرهنگی و هنجارسازی •رسانه و بازنمایی	**Mediating Factors** شرایط زمینه‌ای (بسترهای تشدید یا تضعیف پدیده)
•بازیگران کلیدی: مربیان، مدیران، هواداران و رویدادها	**Interfering factors** شرایط مداخله‌گر (عوامل تسهیل‌کننده یا بازدارنده)
•آموزش، ظرفیت‌سازی و تغییر فرهنگی •سازوکارهای حمایتی، عدالت ترمیمی و محدودیت‌ها	**Strategies** راهبردها/کنش‌ها (واکنش‌ها به پدیده محوری)
•سلامت روانی و محیط فراگیر	**Consequences** پیامدها (نتایج حاصل از راهبردها)

شکل۱- مدل مفهومی پژوهش

Figure 1- Paradigmatic model of research

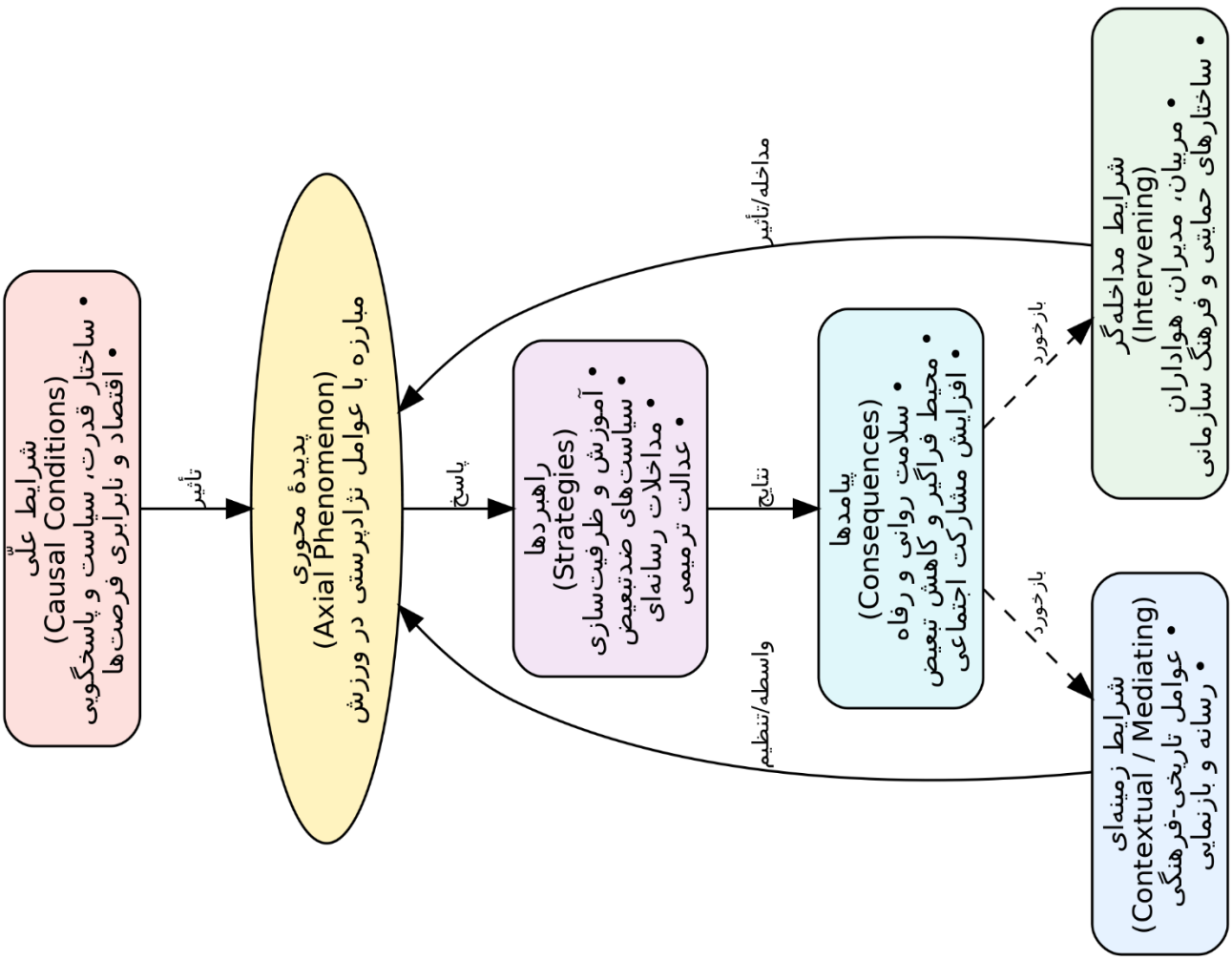

بحث و نتیجه‌گیری

پژوهش حاضر سعی دارد ابعاد پیچیده رفتارهای نژادپرستانه در ورزش را روشن سازد و علاوه برآن راهکارهای عملی و چندسطحی برای مقابله با آن ارائه نماید. مدل نهایی پژوهش که در قالب یک الگوی پارادایمی نظام‌مند ارائه شده است، نشان می‌دهد که مبارزه با نژادپرستی در ورزش نیازمند عبور از رویکردهای صرفاً نمادین و پرداختن به ریشه‌های اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی این معضل است.

این پژوهش با بهره‌گیری از روش نظریه‌پردازی داده‌بنیاد و با پیروی از الگوی پارادایمی، به کاوشی عمیق در زمینه عوامل بازدارنده رفتارهای نژادپرستانه در محیط‌های ورزشی پرداخته و مدلی نظری و نظام‌مند در چند لایه ارائه نموده است. با انجام

مصاحبه‌های عمیق نیمه‌ساختاریافته با ۱۵ تن از متخصصان آگاه حوزهٔ نژادپرستی ورزش، این مطالعه موفق به شناسایی ۱۴۲ مفهوم بنیادی، ۲۱ مقوله محوری و در نهایت، تلفیق آن‌ها در قالب شش مؤلفه اصلی الگوی پارادایمی شده است. این اجزا در کنار یکدیگر منظومه‌ای نظری و پویا تشکیل می‌دهند که چگونگی شکل‌گیری، تداوم و همچنین راه‌های مهار مؤثر رفتارهای نژادپرستانه در عرصه ورزش را به شکلی جامع تبیین می‌کند. یافته‌های این تحقیق به وضوح نشان می‌دهد که نژادپرستی در محیط ورزش، پدیده‌ای مجزا و منفک نیست، بلکه مسئله‌ای عمیقاً ریشه‌دار در ساختارهای تاریخی، فرهنگی، اقتصادی و سیاسی جامعه است و مقابله با آن مستلزم عزمی جامع و اقداماتی هماهنگ در سطوح مختلف است. مدل ارائه شده، روابط متقابل و پیچیده میان عوامل گوناگون را آشکار می‌سازد؛ از جمله اینکه چگونه میراث تاریخی–فرهنگی از مسیر بازنمایی رسانه‌ای، کلیشه‌ها را تقویت می‌کند و چگونه مداخلات آموزشی می‌توانند از طریق تغییر نگرش و رفتار فردی، چرخهٔ تبعیض را در هم بشکنند. این چارچوب نظری نه تنها با یافته‌های پژوهشی جهانی در حوزهٔ نژادپرستی ساختاری هم‌خوانی کامل دارد، بلکه راهکارهای عملیاتی ارزشمندی را در اختیار نهادها و سازمان‌های ورزشی قرار می‌دهد و راهبردهای مداخله را از سطح اصلاحات سیاستی کلان تا اقدامات فردی و میدانی مشخص می‌نماید

داده‌های حاصل از پژوهش بیان می‌کنند که شرایط علّی مؤثر بر شکل‌گیری و تداوم نژادپرستی در محیط‌های ورزشی را می‌توان در دو مقوله اصلی "ساختار قدرت، سیاست و پاسخگویی نهادی" و "اقتصاد، سرمایه و نابرابری فرصت‌ها" دسته‌بندی نمود. در بعد ساختاری، مقوله محوری "سیاست‌ها و قوانین تبعیض‌آمیز" شامل مواردی همچون سیاست‌های دولتی تبعیض‌آمیز، ساختار قانونی نامناسب برای تعیین صلاحیت مدیران، و نبود چارچوب‌های نظارتی مؤثر است. این یافته‌ها با پژوهش والر و همکاران (۲۰۲۲) که بر نقش نهادهای حکمرانی در بازتولید نابرابری تأکید دارند، همسویی کامل نشان می‌دهد.

همچنین، "فرهنگ سازمانی مقاوم در برابر تغییر" به عنوان مقوله محوری دیگر، شامل مواردی چون حاشیه‌ای شدن شکایات ورزشکاران اقلیت، نبود مکانیسم‌های مستقل بررسی تخلفات، و تداوم رویه‌های تبعیض‌آمیز است. این بخش با نظریه "نژادپرستی بدون نژادپرست" بونیلا-سیلوا (۲۰۱۷) همخوانی دارد که نشان می‌دهد چگونه سازوکارهای به ظاهر بی‌طرف به تداوم نظام تبعیض‌آمیز منجر می‌شوند.

این یافته‌ها با پژوهش‌های متعددی همسویی دارد. مطالعه پیلیچاتی و همکاران (۲۰۲۵) نشان می‌دهد که چگونه سلطه گروه‌های خاص در مدیریت ورزشی منجر به توزیع نابرابر منابع می‌شود. پژوهش والر و همکاران (۲۰۲۲) نیز مؤید یافته‌های مربوط به تبعیض در انتخاب مدیران و کمبود فرصت‌های پیشرفت حرفه‌ای است. سینگر (۲۰۱۹) و جانسون و جکسون (۲۰۱۷) بر اهمیت سرمایه‌گذاری در مناطق محروم تأکید دارند که با مقوله "اقتصاد و نابرابری فرصت‌ها" همسو است. مطالعات نورمن و همکاران (۲۰۲۳) و اسپیسی (۲۰۲۱) نیز بر ضرورت توزیع عادلانه منابع تأکید می‌کنند. پژوهش لونگا (۲۰۲۵) با تمرکز بر چالش‌های حقوقی شمول اقلیت‌ها، اهمیت تدوین سیاست‌های عادلانه را نشان می‌دهد.

طبق الگوی پارادایمی پژوهش نشان می‌دهد که شرایط زمینه‌ای مؤثر بر نژادپرستی در محیط‌های ورزشی در دو مقوله گزینشی اصلی "عوامل تاریخی-فرهنگی و هنجارسازی" و "رسانه و بازنمایی" قابل دسته‌بندی است. در بعد تاریخی-فرهنگی،

مقوله محوری "کلیشه‌سازی و پیش‌داوری‌های فرهنگی-اجتماعی" شامل کدهای باز متعددی از جمله تقویت کلیشه‌های نژادی، انتقال نژادپرستی از جامعه به ورزش، و تثبیت کلیشه‌های منفی در سطح کلان می‌شود. این یافته کاملاً با پژوهش هایلتون (۲۰۲۱) همسو است که ورزش را به عنوان جهان کوچکی از ارزش‌های اجتماعی-فرهنگی در نظر می‌گیرد. همچنین، مقوله محوری "ترویج ارزش‌ها و هنجارسازی" شامل کدهای بازی چون ترویج ارزش‌های اجتماعی مساوات، احترام به فرهنگ‌ها و اقوام مختلف، و توانمندسازی ورزشکاران برای تبدیل شدن به سفیران برابری‌خواهی است. این بخش از یافته‌ها با مفهوم "نژادپرستی عادی‌سازی شده" کاتلر (۲۰۱۵) ارتباط تنگاتنگ دارد که نشان می‌دهد چگونه هنجارهای اجتماعی به ظاهر بی‌طرف می‌توانند نابرابری‌های ساختاری را تداوم بخشند.

در بعد رسانه‌ای، مقوله محوری "رسانه‌ها - بازنمایی سنتی" شامل کدهای باز مهمی از جمله نقش رسانه‌ها در ترویج نژادپرستی، تمرکز بر ویژگی‌های نژادی به جای عملکرد ورزشی، و ایجاد حس "درجه‌بندی اجتماعی" در محیط ورزشی است. از سوی دیگر، مقوله محوری "راهبردهای رسانه‌ای برای مقابله با تبعیض" شامل کدهایی چون تولید محتوای رسانه‌ای ضدتبعیض، استفاده از روایت‌های ورزشی واقعی درباره تبعیض، و سواد رسانه‌ای انتقادی برای هواداران می‌شود. این یافته‌ها نشان می‌دهد که رسانه‌ها نقش دوگانه‌ای در تقویت یا تضعیف نژادپرستی ورزشی ایفا می‌کنند. از یک سو می‌توانند با بازتولید کلیشه‌ها به تداوم تبعیض کمک کنند و از سوی دیگر با به کارگیری راهبردهای آگاهانه، به تغییر نگرش‌ها و ایجاد محیط‌های ورزشی فراگیر یاری رسانند.

نتایج این پژوهش حاکی از آن است که پدیده محوری "نژادپرستی در محیط‌های ورزشی" به عنوان هسته مرکزی الگوی پارادایمی شناسایی شده است. این پدیده از طریق تعامل پیچیده بین شرایط علّی (ساختار قدرت و اقتصاد)، شرایط زمینه‌ای (عوامل تاریخی-فرهنگی و رسانه) و شرایط مداخله‌گر (بازیگران کلیدی) شکل می‌گیرد و در قالب اشکال مختلف تبعیض تجلی می‌یابد. در بعد ساختاری، مقوله محوری "ساختار قدرت، سیاست و پاسخگویی نهادی" شامل کدهای باز متعددی از جمله سیاست‌های دولتی تبعیض‌آمیز در ورزش، ساختار قانونی نامناسب برای تعیین صلاحیت مدیران، و تبعیض در سیاست‌گذاری‌های کلان ورزشی می‌شود. این یافته کاملاً با پژوهش والر و همکاران (۲۰۲۲) و گیلار (۲۰۲۳) همسو است که بر وجود نابرابری در سرمایه‌گذاری ورزشی و توزیع نامتوازن منابع تأکید دارند.

در بعد اقتصادی، مقوله محوری "اقتصاد، سرمایه و نابرابری فرصت‌ها" شامل کدهای باز مهمی از جمله نابرابری در سرمایه‌گذاری ورزشی، تمرکز سرمایه در مناطق خاص، و اولویت دادن به ورزشکاران با نژاد خاص توسط برندها است. این یافته با پژوهش پیلیچاتی و همکاران (۲۰۲۵) همسو است که به تعمیق شکاف نژادی از طریق سرمایه‌گذاری نابرابر اشاره کرده‌اند. از منظر فرهنگی-رسانه‌ای، مقوله محوری "عوامل تاریخی-فرهنگی و هنجارسازی" شامل کدهای بازی چون تقویت کلیشه‌های نژادی، انتقال نژادپرستی از جامعه به ورزش، و تثبیت کلیشه‌های منفی است. این یافته با پژوهش‌های کونریکود و بردبری (۲۰۲۵) و دیویس و همکاران (۲۰۱۸) همخوانی دارد که به بازتولید کلیشه‌ها در گفتمان رسانه‌های ورزشی پرداخته‌اند. در بعد کنشگری، مقوله محوری "بازیگران کلیدی: مربیان، مدیران، هواداران و رویدادها" نشان می‌دهد که چگونه این کنشگران می‌توانند هم به بازتولید و هم به مقابله با نژادپرستی کمک کنند. این یافته با پژوهش سینکر (۲۰۱۶) همسو است که بر تجربیات ورزشکاران اقلیت و تأثیر مخرب تبعیض سیستماتیک تأکید دارد. در نهایت، راهبردهای مقابله شامل

"آموزش، ظرفیت‌سازی و تغییر فرهنگی" و "سازوکارهای حمایتی، عدالت ترمیمی و محدودیت‌ها" می‌شود که با پژوهش‌های جانسون و همکاران (۲۰۱۷) و گلار (۲۰۲۳) همسو است. این پژوهش با ارائه یک مدل جامع چندسطحی، گامی مهم در جهت پر کردن خلأ موجود در ادبیات پژوهش برداشته است.

یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که شرایط مداخله‌گر مؤثر بر پدیده نژادپرستی در محیط‌های ورزشی در قالب مقوله گزینشی "بازیگران کلیدی: مربیان، مدیران، هواداران و رویدادها" قابل دسته‌بندی است. این عوامل نقش تعیین‌کننده‌ای در تشدید یا تضعیف نژادپرستی ورزشی ایفا می‌کنند. در بعد مربیان و مدیران، مقوله محوری "رفتار و نگرش" شامل کدهای باز مهمی از جمله رفتار و نگرش مربیان نسبت به تبعیض نژادی، رهبری اخلاقی و الگوبینی مربیان، و کاهش توانایی مدیران در مقابله با رفتارهای تبعیض‌آمیز می‌شود. این یافته کاملاً با پژوهش کانینگهام و همکاران (۲۰۲۱) همسو است که بر اهمیت نقش رهبری آگاهانه و مسئولیت‌پذیری مدیران ورزشی در ایجاد محیط‌های فراگیر تأکید دارند. در بعد هواداران و فرهنگ استادیوم، مقوله محوری "تجربه ورزشی" شامل کدهای بازی چون تأثیر منفی بر تجربه ورزشی هواداران، افزایش احساس خشونت و تعصب نژادی، و ایجاد محیطی حمایتی و غیرتبعیض‌آمیز در استادیوم‌ها است. این بخش از یافته‌ها با پژوهش کونریکود و برادبری (۲۰۲۵) همخوانی دارد که نشان می‌دهد چگونه فرهنگ هواداری می‌تواند به بازتولید یا تضعیف کلیشه‌های نژادی کمک کند. مقوله محوری "رویدادها و ارتباطات بین‌فرهنگی" نیز شامل کدهای باز قابل توجهی مانند تأثیر مسابقات بین‌المللی بر بازتولید نژادپرستی، ایجاد رویدادهای هنری و فرهنگی در ورزش، و ترویج مشارکت شهروندی از طریق ورزش اجتماعی است. این یافته‌ها نشان می‌دهد که رویدادهای ورزشی می‌توانند به عنوان بستری برای گفت‌وگوی بین‌فرهنگی و تقویت فهم متقابل عمل کنند. در نهایت، مقوله محوری "نقش بین‌المللی و نخبگان" شامل کدهایی چون تقویت نقش اتحادیه‌های ورزشی در حمایت‌گری، ترویج همکاری‌های بین‌فرهنگی در ورزش، و نقش افراد مشهور در کاهش یا ترویج نژادپرستی است. این بخش از یافته‌ها بر اهمیت نهادهای فراملی و شخصیت‌های تأثیرگذار در شکل‌دهی به گفتمان ضدتبعیض در ورزش تأکید می‌کند. به طور کلی، یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که کنشگران کلیدی در محیط‌های ورزشی می‌توانند هم به عنوان عامل بازتولید و هم به عنوان عامل مهار نژادپرستی عمل کنند. این یافته‌ها نه تنها با ادبیات موجود همسو است، بلکه با ارائه تحلیل چندسطحی از نقش کنشگران مختلف، به درک عمیق‌تری از پویایی‌های نژادپرستی در محیط‌های ورزشی کمک می‌کند.

این پژوهش بیانگر این موضوع است که راهبردهای مقابله با نژادپرستی در محیط‌های ورزشی در دو مقوله گزینشی اصلی "آموزش، ظرفیت‌سازی و تغییر فرهنگی" و "سازوکارهای حمایتی، عدالت ترمیمی و محدودیت‌ها" قابل دسته‌بندی است. این راهبردها نشان‌دهنده رویکردی جامع و چندسطحی به مسئله نژادپرستی در ورزش هستند. در بعد آموزشی-فرهنگی، مقوله محوری "آموزش و ظرفیت‌سازی برای ذینفعان" شامل کدهای باز متعددی از جمله آموزش مربیان درباره تبعیض نژادی، کارگاه‌های آگاهی‌بخش برای داوران و مدیران، و توسعه برنامه‌های آموزشی ضد نژادپرستی می‌شود. این یافته کاملاً با پژوهش جانسون و همکاران (۲۰۱۷) همسو است که بر ضرورت اتخاذ رویکردی ترکیبی شامل راهکارهای ساختاری و مداخلات شناختی تأکید دارند. مقوله محوری "آینده‌پژوهی و توسعه دانش و مهارت‌ها" نیز شامل کدهای بازی چون ظرفیت‌سازی

فرهنگی در سازمان‌های ورزشی، ترویج استفاده از روش‌های مدیریت تغییر، و توسعه مهارت‌های رهبری ضد تبعیض است. این بخش از یافته‌ها نشان می‌دهد که مقابله با نژادپرستی نیازمند سرمایه‌گذاری بلندمدت در توسعه قابلیت‌های فردی و سازمانی است. در بعد ساختاری-حقوقی، مقوله محوری "سیاست‌ها و ساختارهای حمایتی" شامل کدهای باز مهمی از جمله ایجاد سیاست‌ها و رهنمودهایی برای ترویج تنوع، توسعه برنامه‌های مشارکتی برای افراد نژادی مختلف، و ارائه فرصت‌های توسعه حرفه‌ای برابر است. این یافته با پژوهش گلار (۲۰۲۳) همسو است که بر لزوم تدوین و اجرای قوانین ضدتبعیض محکم با ضمانت اجرایی قوی تأکید دارد. مقوله محوری "تحریم‌ها و محدودیت‌ها" نیز شامل کدهایی چون تأثیر تحریم‌های بین‌المللی بر ورزشکاران اقلیت، محدودیت‌های ساختاری ناشی از سیاست‌های تبعیض‌آمیز، و کاهش فرصت‌های حضور در مسابقات به دلیل تبعیض است. این یافته‌ها نشان می‌دهد که چگونه سازوکارهای تنبیهی می‌توانند به عنوان ابزاری برای مقابله با نژادپرستی ورزشی مورد استفاده قرار گیرند. به طور کلی، یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که مقابله مؤثر با نژادپرستی در ورزش نیازمند ترکیبی از راهبردهای آموزشی-فرهنگی و ساختاری-حقوقی است. این یافته‌ها نه تنها با ادبیات موجود همسو است، بلکه با ارائه چارچوبی جامع برای عمل، به درک بهتری از چگونگی طراحی و اجرای مداخلات ضدتبعیض در محیط‌های ورزشی کمک می‌کند.

مبارزه با نژادپرستی در ورزش: راه‌حل‌های جامع برای ایجاد محیطی عادلانه و فراگیر

نتایج این پژوهش حاکی از آن است که پیامدهای نژادپرستی در محیط‌های ورزشی در قالب مقوله گزینشی "سلامت روانی و محیط فراگیر" قابل دسته‌بندی است. این پیامدها هم شامل آثار منفی نژادپرستی و هم شامل نتایج مثبت حاصل از اجرای راهبردهای مقابله می‌شود. در بعد سلامت روانی، مقوله محوری "سلامت روانی و رفاه ورزشکاران" شامل کدهای باز متعددی از جمله اضطراب و افسردگی ناشی از تبعیض، افزایش احساس تنهایی و انزوای اجتماعی، و کاهش اعتماد به نفس و احساس تحقیر است. این یافته کاملاً با پژوهش پنیا و بوک (۲۰۲۵) همسو است که بر تأثیرات مخرب تبعیض نژادی بر سلامت روانی ورزشکاران تأکید دارند. همچنین، کدهای بازی چون تأثیر منفی بر سلامت روانی ورزشکاران، افزایش استرس و فشار روانی، و کاهش انگیزه و اشتیاق به فعالیت ورزشی نشان می‌دهد که نژادپرستی می‌تواند به طور جدی بر عملکرد و رفاه ورزشکاران تأثیر بگذارد. در بعد محیط فراگیر، مقوله محوری "زیرساخت و دسترسی فراگیر" شامل کدهای باز مهمی از جمله شرایط فیزیکی مناسب مکان‌های ورزشی برای همه اقشار جامعه، بهبود زیرساخت‌های ورزشی با توجه به نیازهای همه گروه‌های مردمی، و معماری محیطی فراگیر است. این یافته با پژوهش جوانی و آقاجانی (۲۰۲۱) همسو است که بر اهمیت ایجاد محیط‌های ورزشی عادلانه و فراگیر تأکید دارند. مقوله محوری "برابری در دسترسی" نیز شامل کدهایی چون برابری در دسترسی به منابع ورزشی، توزیع عادلانه‌تر امکانات ورزشی، و عدالت در دسترسی به فرصت مدیریت ورزشی است. این یافته‌ها نشان می‌دهد که ایجاد محیط‌های ورزشی فراگیر نه تنها به نفع ورزشکاران اقلیت است، بلکه به ارتقای کلی کیفیت ورزش و عملکرد همه ورزشکاران کمک می‌کند.

بر اساس پژوهش‌های پیلیچاتی و همکاران (۲۰۲۵)، والر و همکاران (۲۰۲۲) و سینگر (۲۰۱۹)، سرمایه‌گذاری نابرابر در ورزش به تشدید نابرابری‌های نژادی منجر می‌شود. این مطالعات نشان می‌دهند که توزیع نامتوازن منابع و فرصت‌ها در مناطق محروم، دسترسی ورزشکاران اقلیت را به امکانات آموزشی و حرفه‌ای محدود می‌کند. به عنوان مثال، سینگر (۲۰۱۹) بر لزوم توسعه برنامه‌های هدفمند در مناطق کم‌برخوردار برای کاهش شکاف نژادی تأکید دارد. همچنین پژوهش جانسون و جکسون

(۲۰۱۷) و نورمن و همکاران (۲۰۲۳) نشان می‌دهند که اجرای سیاست‌های عادلانه در توزیع منابع ورزشی می‌تواند به ایجاد فرصت‌های برابر برای همه ورزشکاران منجر شود. این رویکرد نه تنها باعث توسعه استعدادها در مناطق محروم می‌شود، بلکه به کاهش تبعیض سیستماتیک در محیط‌های ورزشی کمک می‌کند.

به طور کلی، یافته‌های این پژوهش نشان می‌دهد که مقابله با نژادپرستی در ورزش نه تنها به بهبود سلامت روانی ورزشکاران و ایجاد محیط‌های فراگیرتر منجر می‌شود، بلکه می‌تواند به ارتقای عملکرد ورزشی و افزایش مشارکت عمومی در ورزش بینجامد. این یافته‌ها نه تنها با ادبیات موجود همسو است، بلکه با ارائه تحلیل جامعی از پیامدهای نژادپرستی، به درک بهتر هزینه‌های فردی و اجتماعی این پدیده کمک می‌کند.

پیشنهادات کاربردی ارائه‌شده در این پژوهش به طور مستقیم از یافته‌ها و مؤلفه‌های شناسایی‌شده در الگوی پارادایمی استخراج شده‌اند و به سه سطح کلان، میانی و خرد تقسیم می‌شوند که هر کدام به بخشی از چالش‌های شناسایی‌شده می‌پردازند. این راهکارها به صورت نظام‌مند و یکپارچه طراحی شده‌اند تا تمامی ابعاد ساختاری، فرهنگی، اقتصادی و اجتماعی نابرابری‌ها در ورزش را پوشش دهند و همسو با یافته‌های متعدد بین‌المللی در این حوزه باشند.

در سطح کلان، تدوین سند راهبردی ملی مبارزه با نژادپرستی در ورزش، مستقیماً از مقوله محوری "ساختار قدرت، سیاست و پاسخگویی نهادی" برگرفته شده است. این پیشنهاد با مطالعه پیلیچاتی و همکاران (۲۰۲۵) که به سلطه مردان سفیدپوست در برنامه‌های مدیریت ورزشی پرداخته و به مقوله ساختار قدرت و سیاست نهادی در پژوهش حاضر پیوند دارد، همسویی دارد. هر دو تأکید دارند که ساختارهای موجود بازتولید نابرابری و حاشیه‌نشینی اقلیت‌ها را تقویت می‌کنند. همچنین، مطالعه لونگا (۲۰۲۵) که چالش‌های حقوقی شمول اقلیت‌ها را بررسی کرده، بر اهمیت تدوین سیاست‌های عادلانه تأکید دارد و این موضوع مستقیماً با پیشنهادات ما در ارتباط است.

در همین سطح، ایجاد سازوکارهای نظارتی مستقل، برگرفته از کدهای "نبود مکانیسم‌های مستقل بررسی تخلفات" و "فرهنگ سازمانی مقاوم در برابر تغییر" است که با نظریه "نژادپرستی بدون نژادپرست" بونیلا-سیلوا (۲۰۱۷) و پژوهش کانینگهام و همکاران (۲۰۲۱) که بر ضرورت ایجاد سازوکارهای شفاف برای مقابله با تبعیض تأکید دارند، همخوانی دارد. همچنین، تخصیص بودجه ویژه برای برنامه‌های شمولیت اجتماعی، از مقوله "اقتصاد، سرمایه و نابرابری فرصت‌ها" استخراج شده و با یافته‌های نورمن و همکاران (۲۰۲۳) و اسپیسی (۲۰۲۱) که بر توزیع عادلانه منابع ورزشی تأکید دارند، مطابقت کامل دارد.

در سطح میانی، پیشنهاد اجرای دوره‌های آموزشی اجباری برای مدیران و مربیان که از مقوله «آموزش، ظرفیت‌سازی و تغییر فرهنگی» نشأت گرفته است، با پژوهش جانسون و همکاران (۲۰۱۷) که بر نقش آموزش در کاهش نابرابری‌های نژادی تأکید دارد، هماهنگ است. همچنین، ایجاد واحدهای اختصاصی «تنوع و شمول» در سازمان‌های ورزشی، پاسخی عملی به تبعیض در انتخاب مدیران و کمبود فرصت‌های پیشرفت حرفه‌ای عادلانه است که با پژوهش والر و همکاران (۲۰۲۲) و مطالعات سینگر (۲۰۱۹) هم‌راستا می‌باشد. این واحدها مسئولیت تدوین سیاست‌های عادلانه گزینش و ارتقا، نظارت بر فرآیندهای استخدام و انتصاب، ایجاد فرصت‌های توسعه شغلی برای همه اقشار، و اجرای برنامه‌های آموزشی مقابله با تبعیض ناخودآگاه

را بر عهده دارند. این رویکردها بر ضرورت ایجاد سازوکارهای شفاف و عادلانه برای توزیع فرصت‌های مدیریتی و ارتقای حرفه‌ای تأکید دارند.
در سطح خرد، توسعه برنامه‌های منتورشیپ برای ورزشکاران اقلیت و اجرای کارگاه‌های مهارت‌آموزی ضد تبعیض، از نیاز به توانمندسازی و ایجاد شبکه‌های حمایتی نشأت گرفته و با پژوهش‌های سینگر (۲۰۱۹)، هایلتون (۲۰۲۱) و کاتلر (۲۰۱۵) که به کلیشه‌سازی و پیش‌داوری‌های فرهنگی-اجتماعی پرداخته‌اند، مرتبط است.

به طور کلی، یافته‌های این پژوهش به طور معناداری با مجموعه مقالات مرجع همسویی و پیوند عمیقی دارد. این پیوندهای علمی نشان می‌دهد که راهکارهای ارائه‌شده نه تنها با ادبیات موجود همخوانی دارند، بلکه به درک جامع‌تر و عملی‌تر پدیده نژادپرستی در محیط‌های ورزشی و مقابله با آن کمک می‌کنند. بدین ترتیب، این پیشنهادات می‌توانند به عنوان نقشه راهی جامع برای سازمان‌های ورزشی و سیاستگذاران در جهت ایجاد محیط‌های ورزشی عادلانه و فراگیر به کار روند.
از منظر عملی، مدل حاضر برای سیاست‌گذاران، مدیران ورزشی و مربیان قابل استفاده است: ۱-برای سیاست‌گذاران :لزوم بازنگری در قوانین و تخصیص بودجه برای ایجاد عدالت در توزیع امکانات ورزشی در مناطق محروم و نیز تدوین مکانیسم‌های نظارتی شفاف و قوی ۲- برای مدیران ورزشی :ضرورت بازسازی فرهنگ سازمانی باشگاه‌ها و فدراسیون‌ها بر پایه ارزش‌های تنوع و شمولیت و اجرای کارگاه‌های آموزشی اجباری ضد نژادپرستی ۳- برای مربیان و رسانه‌ها :نقش آنان در شکستن کلیشه‌های نژادی از طریق نحوه آموزش، مربیگری و پوشش رسانه‌ای رویدادهای ورزشی در نهایت، مبارزه با نژادپرستی در ورزش نیازمند همکاری همه‌جانبه ورزشکاران، تماشاگران، مربیان و سیاستگذاران است. تنها از طریق این هم‌بستگی می‌توان به ایجاد محیط امن ورزشی دست یافت و جامع‌های مبتنی بر عدالت و احترام متقابل ساخت. این رویکرد نه‌تنها به کاهش تعارضات و آسیب‌های اجتماعی منجر می‌شود، بلکه ارتقای مشارکت مدنی را نیز در پی‌خواهد داشت. و می‌توان نتیجه گرفت که ورزش، با توجه به نفوذ و جذابیت بی‌همتایش، نه تنها آیینه تمام‌نمای جامعه است، بلکه می‌تواند پیشقراول تغییر باشد. تحقق این امر مستلزم عزمی جزم، برنامه‌ریزی استراتژیک و اجرای جامع راهبردهای شناسایی‌شده در این پژوهش است تا محیط ورزشی ایران به فضایی امن، عادلانه و الهام‌بخش برای تمامی اقشار جامعه تبدیل گردد. این پژوهش با محدودیت‌هایی همچون تمرکز بر دیدگاه صاحب‌نظران و عدم استفاده از روش کمّی برای سنجش کمی میزان نژادپرستی روبرو بود. پیشنهاد می‌شود در مطالعات آتی:۱ .از روش‌های ترکیبی (کیفی-کمی) برای سنجش میزان تأثیر هر یک از عوامل شناسایی‌شده در مدل استفاده شود۲ .این مدل در بافت‌های ورزشی مختلف (مانند لیگ برتر فوتبال، ورزش‌های دانشگاهی، ورزش بانوان) اعتبارسنجی شود۳ .پژوهش‌های تطبیقی بین‌المللی برای مقایسه کارایی این مدل در کشورهای با بافت‌های فرهنگی-اجتماعی متفاوت انجام گیرد.

پیام مقاله

نژادپرستی در ورزش یک مسئله سیستمی پیچیده است که ریشه در نابرابری‌های ساختاری دارد و صرفاً به پیش‌داوری‌های فردی محدود نمی‌شود. راه‌حل‌های مؤثر مستلزم تلاش‌های هماهنگ در حیطه‌های اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و آموزشی است. نهادهای ورزشی باید سیاست‌های فراگیر اتخاذ کنند؛ دولت‌ها می‌بایست قوانین ضدتبعیض و تأمین بودجه عادلانه را اجرا کنند؛ و مربیان آموزشی و رسانه‌ها ملزم به مقابله با کلیشه‌ها و ترویج تنوع هستند. تغییر پایدار منوط به رفع موانع نهادی و اصلاح انگاره‌های ذهنی افراد است. ورزش با بهره‌گیری از نفوذ جهانی خود می‌تواند محرک عدالت اجتماعی باشد و

محیط‌هایی ایجاد کند که در آن تنوع گرامی داشته شده و همه بدون ترس از تبعیض مشارکت کنند. این پژوهش نقشه راهی برای دستیابی به فراگیری واقعی در عرصه ورزش ارائه می‌دهد.

ملاحظات اخلاقی

این پژوهش با رعایت اصول اخلاقی و با رضایت تمامی شرکت‌کنندگان و حفظ محرمانگی اطلاعات آنها انجام شده است. بازخورد شرکت‌کنندگان در فرایند تحقیق گنجانده شده است و محققان در هنگام جمع‌آوری و تحلیل داده‌ها از هرگونه پیش‌داوری و تعصب پرهیز کرده‌اند.

تعارض منافع

نویسندگان هیچ گونه تعارض منافع در خصوص انتشار این مطالعه اعلام نمی‌کنند.

مشارکت نویسندگان

کلیه نویسندگان به طور یکسان در مراحل طراحی، اجرا و تهیه پیش‌نویس مقاله این پژوهش مشارکت داشتند.

تشکر و قدردانی

از همهٔ متخصصان و خبرگانی که با صرف وقت و دقت در مصاحبه های باز این پژوهش شرکت کردند ، سپاسگزاریم.

منابع

1. Alishahi, Mohammaddoost, & Khodayari-Aghmion. (2021). The Intensification of Racist Policies in the United States of America during the Presidency of Donald Trump; Roots and Consequences. InternationalRelations Studies, 54(14), 63-90. (persian) http://noo.rs/vXk8F
2. Aghajani Nooshin, & Naderinejad Parichehr. (2011). Investigating the role of mass media (publications, radio and television) in spreading the culture of public sports. (persian) https://sid.ir/paper/207192/en
3. Agyemang, K. J., Singer, J. N., & Weems, A. J. (2020) 'Agitate! Agitate! Agitate! ': Sport as a site for political activism and social change. Organization, 27(6), 952-968. https://doi.org/10.1177/1350508420928519
4. Asadi, Gulfam, & Soltani. (2022). Metaphorical conceptualizations in football sport discourse based on a corpus-based approach to critical metaphor analysis. Sports Management Studies , 14 (73), 287-314. (persian) https://smrj.ssrc.ac.ir/article_2991_en.html
5. Biglari, Hosseininia, Bagheri, Hadi, Coombs, & William Timothy. (2022). Identifying and prioritizing factors affecting the fan crisis in the Iranian Premier Football League based on the three-pronged model. Journal of Sports Management, 13(4), 1235-1261. (persian) https://jsm.ut.ac.ir/article_85768.html?lang=en
6. Bor, J., Venkataramani, A. S., Williams, D. R., & Tsai, A. C. (2018) Police killings and their spillover effects on the mental health of black Americans: a population-based, quasi-experimental study. The Lancet, 392(10144), 302-310. https://doi.org/10.1016/s0140-6736(18)31130-9
7. Charmaz, K. (2010). Coding in grounded theory practice. In Constructing grounded theory (2nd ed. , pp. 109-136). SAGE Publications. https://doi.org/10.17169/fqs-5.2.607
8. Conricode, D., & Bradbury, S. (2025). 'You just want the right person for the right job':'race neutral'and 'race conscious' rationales for the implementation of positive action measures in sports coaching. Sport in Society, 1-24. https://doi.org/10.1080/17430437.2025.2453843

9. Cutler, K. J. (2015). A review of racism without racists: Color-blind racism and the persistence of racial inequality in America. Multicultural perspectives, 17(4), 235-237. https://doi.org/10.1080/15210960.2015.1088310
10. Cunningham, G. B., Dixon, M. A., Singer, J. N., Oshiro, K. F., Ahn, N. Y., & Weems, A. (2021) A site to resist and persist: Diversity, social justice, and the unique nature of sport. Journal of Global Sport Management, 6(1), 30-48. https://doi.org/10.1080/24704067.2019.1578623
11. Davis, C. R., Thornton, M. C., & Moxley-Kelly, S. (2018) A contested cultural space: Color-blind rhetoric in discussions of college football. Communication & Sport, 6(4), 457-476. https://doi.org/10.1177/2167479517716570
12. Frederick, E. L., Pegoraro, A., & Sanderson, J. (2018). Divided and united: Perceptions of athlete activism at the ESPYS. Sport in Society. https://doi.org/10.1080/17430437.2018.1530220
13. Gellar, L. (2023) Congress Is Reinstating the Color Line: How the Save America's Pastime Act and the Judicial Antitrust Exemption Contribute to Racial Inequity in Professional Baseball. Drexel L. Rev., 15, 399.https://doi.org/10.22089/smrj.2020.9095.3080
14. Gholipour, & Kashkar. (2021). Developing a model of educational programs in sports to achieve gender equality and prevent violence against women. Sports Management Studies , 13 (68), 1-29.(persian) https://doi.org/10.22089/smrj.2020.9095.3080
15. Hawkins, B. J., Carter-Francique, A. R., & Cooper, J. N. (Eds.) (2017) Critical race theory: Black athletic sporting experiences in the United States. Palgrave Macmillan US. https://doi.org/10.1057/978-1-137-60038-7_1
16. Hodge, S. R. (2015) Black male student-athletes on predominantly White college and university campuses. In Black Males and intercollegiate athletics: An exploration of problems and solutions (pp. 121-149) Emerald Group Publishing Limited. https://doi.org/10.1177/00420859251371669
17. Hums, M. A., Kluch, Y., Schmidt, S. H., & MacLean, J. C. (2023) Governance and policy in sport organizations. Taylor & Francis. https://doi.org/10.4324/9781003303183
18. Hylton, K. (2021) Black lives matter in sport…?. Equality, Diversity and Inclusion: An International Journal, 40(1), 41-48. https://doi.org/10.1108/EDI-07-2020-0185
19. Javani, Aghajani (2021) Study of Racism in Sports, Second International Conference and Fourth National Conference on Research Updates in Sports Sciences. . (persian) https://civilica.com/doc/1371103/
20. Johnson, W., & Jackson, V. P. (2017) Race and racism: The black male experience in sports. Critical race theory: Black athletic sporting experiences in the United States, 153-170. https://doi.org/10.1057/978-1-137-60038-7_6
21. Love, A., Deeb, A., & Waller, S. N. (2020). Social justice, sport, and racism: A position statement. In Sport, Physical Education, and Social Justice (pp. 131-144). Routledge. https://doi.org/10.1080/00336297.2019.1608268
22. Love, A., Gonzalez-Sobrino, B., & Hughey, M. W. (2017). Excessive celebration? The racialization of recruiting commitments on college football Internet message boards. Sociology of Sport Journal, 34(3), 235-247. https://doi.org/10.1123/ssj.2016-0033
23. Marston, S. B. (2021). The episodic kneel: Racial neoliberalism, civility, and the media circulation of colin Kaepernick, 2017–2020. Race and Social Problems, 13(3), 205-214. https://doi.org/10.1007/s12552-021-09331-6.
24. Miles, R. (2004) Racism. Routledge. https://www.routledge.com/Racism/Miles/p/book/9780415296779?srsltid=AfmBOop2ryL9Uh3Wkq6VEg7leBXbuAYtOLJxRAxN23Ciat1xw9XlFh2M
25. Norman, R., Sailofsky, D., Darnell, S., Warner, M., & Heal, B. (2023) “Building Back Better”: Seeking an Equitable Return to Sport for Development in the Wake of COVID-19. Sociology of Sport Journal, 1(aop), 1-16. https://doi.org/10.1123/ssj.2022-0032

26. Longa, F. E. A. (2025). The Right to Sport and the Inclusion of Ethnic Minorities in International Competitions: Legal Challenges and Future Perspectives. https://doi:10.20944/preprints202503.0271.v1
27. Peña, V., & Bock, M. A. (2025). Questioning sports journalists: Stereotypes, work routines, and color-blind racism in sports press conferences. Communication & Sport, 13(2), 285-302. https://doi.org/10.1177/21674795241226694
28. Pielichaty, H., Zhu, X., & Sterling-Morris, R. E. (2025). 'Belonging'within White male-dominated sports business management programmes. Sport, Education and Society, 30(3), 383-395. https://doi.org/10.1080/13573322.2024.2317347
29. Reggiani, A. H. (2025). Sports, Human Rights and Diplomacy: Argentine 'Rebel'Rugby Tours to South Africa in the 1980s. The International Journal of the History of Sport, 1-20. https://doi.org/10.1080/09523367.2025.2491525
30. Sharpe, S., & Hynes, M. (2016) Black-faced, red faces: The potentials of humour for anti-racist action. Ethnic and Racial Studies, 39(1), 87-104. https://doi.org/10.1080/01419870.2016.1096405
31. Singer, J. N. (2019) Race, sports, and education: Improving opportunities and outcomes for black male college athletes. Cambridge, MA: Harvard Education Press. https://doi.org/10.1017/rep.2020.5
32. Singer, J. N. (2016) African American male college athletes' narratives on education and racism. Urban Education, 51(9), 1065-1095. https://doi.org/10.1177/0042085916669749
33. Spacey, G. B. (2021) A framework for the delivery of quality physical education and school sport in the South African public-school system. University of Johannesburg (South Africa) https://ujcontent.uj.ac.za/esploro/outputs/doctoral/A-framework-for-the-delivery-of/9912293107691
34. Waller, S. N., Love, A., Gardner, A. C., Johnson, E. J., Cole, C. D., & Pointer Jr, R. A. (2022) An Examination of Career Mobility Patterns among Black Senior Level Administrators Working in NCAA Division I Sports. Journal of Issues in Intercollegiate Athletics. https://scholarcommons.sc.edu/jiia/vol15/iss1/5/
35. Walizer, C. (2023). Black Quarterback, White Masks: A Critical Analysis of the NFL Anthem Protests (Doctoral dissertation, University of Denver). https://digitalcommons.du.edu/cgi/viewcontent.cgi?article=3234&context=etd